

NUORTEN TULEVAISUUSKUVAT

ISBN 978-952-457-405-1

NUORTEN TULEVAISUUSKUVAT

RAPORTIN LAATIJA: EIJA SEPPÄNEN, FOUNTAIN PARK OY

HELSINKI 2008

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE	5
NUORTEN TULEVAISUUSKUVAT -TUTKIMUKSEN TAVOITE	6
HAVAINNOT LYHYESTI	7
TIETOA TUTKIMUSPROSESSISTA	8
MINUN MAAILMANI VUONNA 2020	10
YHTEENVETO NUORTEN TARINOISTA	10
MINKÄ UNELMAN NUORI HALUAISI TOTEUTTAA JA MIKSI?	11
JOHTOPÄÄTÖS NUORTEN TARINOISTA	11
KOLME ERILAISTA NÄKEMYSTÄ TULEVAISUUTEEN	12
"ONNI ASUU LÄHELLÄ"	13
"URA AUKESI ULKOMAILLA"	17
"ELÄMÄ ON LAIFFII"	20
SUKUPUOLEN NÄKYMINEN TARINOISSA	24
POIKKEUKSELLISIA AIHEITA JATKOTARINOISSA	25
MINUN TARINANI	28
ELÄMÄNI ROOLIT	30
JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA AJATUKSIA	34
ASiantuntijakommentit	36
NIKLAS HUOTARI: RAJA-AIDAT KAATUNEET MAIDEN JA KIELTEN VÄLILLÄ	36
JUKKA OKSA: NUORISON KONSERVATIIVISUUS YLLÄTTÄÄ	37
MAARIT ROSSI: HUOMINEN TEHDÄÄN TÄNÄÄN	38
PEKKA LUOMA: NUORISOLLE ON LUONTEVAA OLLA "ONLINE"	39
LIITE: 10 ERILAISTA TARINAA	40

ESIPUHE

Minkälainen on maailma tulevaisuudessa? Helppo kysyä, mutta melkoisen vaikea vastata. Tunnumme suurta uteliaisuutta mutta samalla myös aikamoista avuttomuutta tulevaisuuden suhteen. Vanhoista viisauksista ei ole paljon apua tulevaisuuden ennakkoinnissa yhteiskunnan rakenteiden muuttuessa nopeasti. Nuorilla saattaa olla tuoreita ja ennakkoluulottomia näkemyksiä tulevaisuuden suhteen. Joka tapauksessa jokainen sukupolvi muokkaa yhteiskunnasta haluamansa näköisen.

Näistä lähtökohdista Sitra ja Tekes kutsuivat suuren joukon nuoria eri puolelta Suomea pohtimaan tulevaisuutta. Kutsu koski nuoria eri paikkakunnilta ja eri puolella Suomea, sillä voi olla, että maaseudulla, taajamissa ja kaupungeissa kasvavat nuoret näkevät tulevaisuutensa ja unelmansa erilaisina. Hanke toteutettiin yhdessä Fountain Park Oy:n kanssa.

Tutkimuksen aineisto on elo-lokakuulta 2007, ja sen tuottamiseen osallistui yli 400 nuorta. Ohjenuoraksi meille aineistoa läpikäyneille nousi yhden nuoren viesti siitä, että "meitä ei kannata yrittää luokitella".

"...Koska te luulette että saatte näillä gallupeillanne tehtyä virheettömän tilaston ihmisistä jolla voitte sitten lokeroida meitä lisää."

Näkevätkö tämän päivän nuoret elämän eri tavalla kuin vanhempansa? Mihin he uskovat, mistä unelmoivat? Kuinka nuoret kokevat uhat ja pelot? Nuorten tulevaisuuskuvat -tutkimuksestamme löytyy vastauksia ja uusia kysymyksiä.

Sitra ja Tekes haluavat lämpimästi kiittää tutkimuksen toteuttajia Eija Seppästä ja Tuomo Lähdeniemeä Fountain Parkista sekä heidän opinto-ohjaaja- ja asiantuntijaverkostoaan hyvän tutkimuksen tekemisestä. Parhaat kiitokset – tietenkin – nuorille itselleen! Ilman teitä ei tätä olisi syntynyt!

Maaliskuu 2008

Timo Hämäläinen
Sitra

Eija Ahola
Tekes

NUORTEN TULEVAISUUSKUVAT -TUTKIMUKSEN TAVOITE

"Huominen tehdään tänään."

Presidentti Tarja Halonen, 5.12.2007

Nuorten tulevaisuuskuvat -tutkimuksen tavoitteena on selvittää nuorten käsityksiä tulevaisuudesta ja omasta elämästään siinä. Keväällä 2007 julkistettu hallitusohjelma puhuu vastuullisesta, välittävästä ja kannustavasta Suomesta (hallitusohjelma, 19.4.2007). Sen mukaan väestön ikääntyminen, työelämän murros ja globalisaatio asettavat uusia haasteita suomalaiselle hyvinvointiyhteiskunnalle ja työelämälle. Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa oman vastuun, yhteisen vastuun ja yhteiskunnan vastuun välistä suhdetta halutaan selkiyttää.

Tällä tutkimuksella haluttiin selvittää seuraavia kysymyksiä:

1. Minkälaisessa maailmassa nuoret uskovat elävänsä tulevaisuudessa?
2. Millaista on tulevaisuuden arkielämä ja mitä arvoja siihen kuuluu?
3. Miten nuorten käsitykset eroavat nyky-yhteiskunnan vallitsevista arvoista ja mitä haasteita tämä aiheuttaa?
4. Millainen maailman pitäisi nuorten mielestä tulevaisuudessa olla?

Nuorten käsitykset kiinnostavat, sillä tämä sukupolvi saa haasteekseen vastuun suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudesta. On myös mielenkiintoista nähdä, miten yhteiskunnassa jo tapahtuneet muutokset heijastuvat nuorten vastauksissa.

TUTKIMUS ON SITRAN JA TEKESIN YHTEISHANKE. HANKKEEN TOTEUTTAJANA ON FOUNTAIN PARK OY.

HAVAINNOT LYHYESTI

Nuorten tulevaisuuskuvat ovat hyvin perinteisiä; perhe-elämä on tärkeällä sijalla ja sukupuoliroolit elävät vahvoina. Ikäryhmissä ei ole suuria eroja. Esimerkiksi vastuu vanhemmista on vahva kaikissa ikäluokissa, ja se menee jopa oman uran edelle.

Jos elämään tulee muutos, sen aiheuttaa ulkopuolinen tekijä. Useimmiten muutoksen aiheuttaa nuorten mielestä työ. Toinen mahdollinen elämän muuttaja on oma tai läheisen sairaus. Sairauksista yleisimmin mainitaan syöpä.

Kaupunki—maaseutu—vastakkainasettelu on vahva. Maalla asuvat kaipaavat tarinoissaan takaisin maalle, sillä maaseutu tarjoaa rauhan. Työhön liittyvät muutokset tulevat useammin esille kaupungeissa asuvien nuorten vastauksista. Jos kaupunkien nuoret puhuvat muuttamisesta, he yleensä muuttavat ulkomaille.

Nuoret kokevat Suomen mukavaksi ja turvalliseksi, mutta helposti tylsäksi. Ura tehdään ulkomailta, yleensä Yhdysvalloissa. Rikastumisesta ja menestyksestä unelmoidaan, mutta raha tai maine ei vastaajien mukaan tuo onnea.

Elämänsä rooleissa vuonna 2020 nuoret haluavat olla ystävinä luotettavia, perheenjäseninä rakastettuja ja rakastavia, sukulaisina yhteydenpitäjiä, työntekijöinä ahkeria, suomalaisina kotimaastaan ylpeitä ja maailmankansalaisina avaria maailmanmatkajia.

Nuorten tavassa kirjoittaa ja havainnoida näkyy median vaikutus. Tarinointi on sarjakuvamaista tai sellaista, jossa kirjoittaja katsoo omaa elämäänsä kuin videota.

TIETOA TUTKIMUSPROSESSISTA

Kutsu Nuorten tulevaisuuskuva-tutkimukseen välitettiin opinto-ohjaajien kautta pääkaupunkiseudun, Turun, Tampereen, Joensuun, Lappeenrannan, Jyväskylän, Oulun ja Rovaniemen alueen oppilaitoksiin. Kohteina olivat peruskoulujen 7–9 luokat, lukio, ammatilliset oppilaitokset sekä yliopisto.

Tutkimuksen aineisto kerättiin elokuun ja lokakuun 2007 välisenä aikana.

VAIHE 1

Vaihe 1 toteutettiin 27.8.–31.9. välisenä aikana, jolloin 15–24-vuotiailta nuorilta kerättiin tarinoita teemalla ”Minun maailmani vuonna 2020”. Nuoret kirjoittivat tarinan verkossa avautuvaan kirjaan ja tallensivat sen haluamallaan nimimerkillä. Kirjoittamista auttoivat eri sivuilla avautuneet kysymykset.

Tarinankerrontaa ohjaavat kysymykset:

- Sivun 1: On syyskuun alku vuonna 2020. Heräät aamulla ja mietit tänään mitä tekisit. Minkälainen päivä on tulossa? Työtä, opintoja vai jotain ihan muuta?
- Sivun 2: Kerro lisää. Missä asut ja miten? Kerro kodistasi, perheestäsi ja myös vanhemmistasi.
- Sivun 3: Mietit aikaa 13 vuotta sitten ja aikaa nyt 2020. Mikä on erilaista? Mikä tekee sinut onnelliseksi?
- Sivun 4: Istahdat illalla vielä sohvalle. Mieleesi tulee asioita, jotka ovat sinulle tärkeitä ja jotka haluat säilyttää. Kerro niistä. Entä, mistä olet valmis luopumaan?
- Sivun 5: Aina on tilaa unelmille. Minkä unelman haluaisit toteuttaa ja miksi?

Jokaisella vastaajalla oli oma henkilökohtainen tunnuksensa tarinakirjaan. Tunnuksella jakoi opinto-ohjaaja. Tarina kirjoitettiin joko yhtä aikaa koulujen atk-luokissa tai omalla ajalla. Nuoret eivät nähneet toistensa tarinoita. Ensimmäinen vaihe tuotti 184 tarinaa. Ammattikorkeakoulu- ja korkeakoulutasolla kutsun välittäjinä käytettiin myös opettajia ja ylioppilaskuntien yhteyshenkilöitä.

VAIHE 2

Vaihe 2 toteutettiin 1.–30.10. aikana. Tällöin nuoret kutsuttiin jatkamaan kolmea ensimmäisen vaiheen aineistosta koostettua perustarinaa. Jälkimmäisessä vaiheessa nuoret antoivat taustatietoina ikä- ja asuinpaikkatietonsa. Tähän vaiheeseen osallistui 251 nuorta. He kirjoittivat yhteensä 611 tarinanjatkoa sekä vastasivat roolikysymyksiin.

Tarinan jatkamista ohjaava tehtävä:

- Kuvittele olevasi yllä kuvattu henkilö. Saat postista kirjeen, joka pakottaa sinut aivan uuteen tilanteeseen. Mikään ei ole kuin ennen. Kerro, mikä viesti kirjeessä on, mitä tapahtuu ja kuinka siitä selviät.

Lisäksi pyysimme nuoria valitsemaan mielestään mieluisin tarina ja perustelemaan, miksi piti kyseisestä tarinasta. Edelleen pyysimme heitä ajattelemaan vuotta 2020 ja vastaamaan vielä lyhyesti, minkälainen uskoi olevansa erilaisissa elämänsä rooleissa. Roolit olivat:

- ystävänä
- perheenjäsenenä
- sukulaisena
- työntekijänä
- Suomen kansalaisena
- maailmankansalaisena

MINUN MAAILMANI 2020

– millaisessa maailmassa nuoret uskovat elävänsä tulevaisuudessa?

YHTEENVETO NUORTEN TARINOISTA

Elämä on selkeästi hallinnassa. Perhe on perustettu ja parisuhde vakiintunut, varsinkin tytöillä. Elämän arvot eivät ole muuttuneet. Vaikka rikastumisesta ja menestyksestä unelmoidaan paljon, raha tai maine ei tee onnelliseksi.

Sukupuolissa on eroa, sillä tytöt puhuvat tulevasta miehestään, mutta pojat eivät juurikaan vaimostaan. Kaiken kaikkiaan itsenäistyminen on hämmästyttävä ja iso asia vastaajille.

Nuorten näkemykset siitä, mikä on erilailla vuonna 2020.

**Mietit aikaa 13 vuotta sitten ja aikaa nyt 2020.
Mikä on erilaista?**

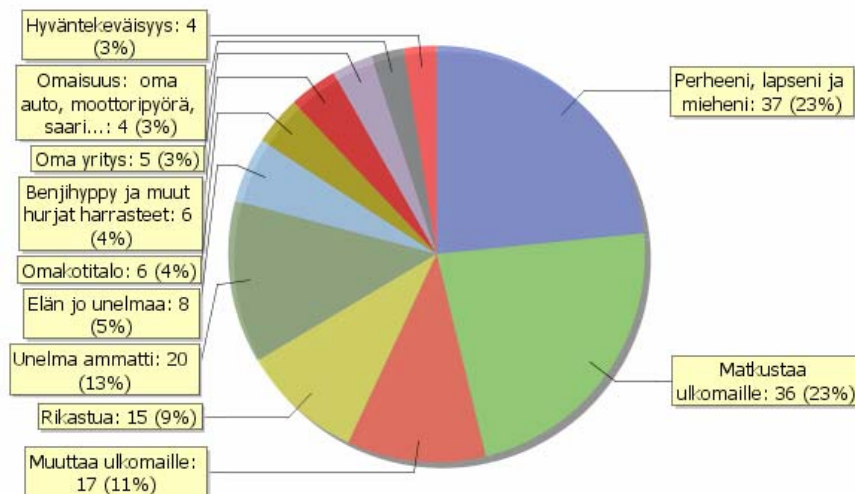
<p>Omat asiat (70%)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Oma tilanne on muuttunut<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oma koti, perhe ja työ ▪ Asuinpaikka ▪ Itsenäisyys ja itsevarmuus ▪ ...tuntuu että elämä on tasapainossa <p style="font-size: small; margin-top: 10px;">"Maailma on muuttunut, elämänarvot eivät."</p>	<p>Ulkoiset asiat (30%)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilmastonmuutos tapahtunut ja sitä on alettu torjumaan<ul style="list-style-type: none"> ▪ Energia, luonto, liikenne, saasteet ▪ Teknologia kehitty edelleen<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kommunikointi ja liikkuminen ▪ ...elämä helpottunut... ▪ Turvattomuus lisääntynyt ▪ Useita sotia ▪ Terrorismi arkipäiväistä
---	--

- Perhe 47 krt (vakinainen suhde)
  - ...mies ja lapset...
  - ...rakkaus...
- Työ 19 krt
  - ...saan tehdä sitä hommaa mitä haluan...
  - ...ihannetyö ahkeran opiskelun ansiosta...
  - ...haastava...
- Itsenäisyys 14 krt
  - ...saan päättää omista...
  - ...osaan huolehtia itsestä...
- Ystävät 15 krt
  - ...ympäriini olevat ihmiset...
- Oma koti 9 krt
- Riittävä toimeentulo 6 krt
  - ...hieman jää ylikin...
  - ...ei ole rikas eikä köyhä...
- Nykyhetki 7 krt
  - ...saan elää täysillä...
  - ...olen oppinut elämään hetkeessä...
  - ...arvostan pieniä asioita...
- Terveys 5 krt
- Samat asiat kuin ennenkin 5 krt

- Harrastukset 5 krt
  - Lemmikit
  - Musiikki
  - Vapaa-aika
- Luonto 3 krt
- Raha 3 krt
- Vapaus 2 krt
- Matkustus 2 krt
- Positiivinen asenne
- Suklaa

MINKÄ UNELMAN NUORI HALUAISI TOTEUTTAA JA MIKSI?

Oma ydinperhe on unelmista yleisin. Yhtä tärkeää on matkustaminen. Valtaosassa nämä yhdistyvät – eli unelma on matkustaa oman perheen kanssa etelän lämpimään.

JOHTOPÄÄTÖS NUORTEN TARINOISTA

Nuoret näkevät kolme erilaista tulevaisuutta.

1. "Onni on turvallisuutta"
  - Ehdoton enemmistö tarinoista, tarinat hyvin samanlaisia
  - Tarinan kirjoittaja asuu omakotitalossa kotipaikkakunnallaan, maalla tai kaupungin laidalla, elää parisuhteessa, kaksi lasta ja kaksi koiraa, vanhemmat lähellä. Haaveena etelänmatka kerran vuodessa, vaatimaton työpaikka (suurin osa vastaajista tyttöjä)
2. "Ura ulkomailla"
  - Selvästi poikkeava ryhmä
  - Suomi on jäänyt taakse, kuitenkin yhteydet vanhempiin ovat kiinteitä, johtavassa asemassa ja/tai luovalla alalla (media, muoti, tanssi, kirjallisuus)
  - "Taviksesta tähdeksi" -tyyppiset tarinat toistuvat
3. "Elämä on laiffii"
  - Nautinnonhakuinen elämä
  - Pieni vähemmistö
  - Asunto Helsingin kalleimmalla alueella Eirassa, ei lapsia, bailausvaihe jatkuu, paljon rahaa ja matkustelua

KOLME ERILAISTA NÄKEMYSTÄ TULEVAISUUTEEN

FOUNTAIN PARK · Web-based Methods for Proactive Leadership

Minkälaisessa maailmassa elät vuonna 2020? Mikä on sinun unelmasi?

Haastoimme elokuussa 15-24 -vuotiaat nuoret ympäri Suomen tuottamaan tarinan omasta elämästään 13 vuoden päästä. Saimme paljon erilaisia tarinoita, mutta niissä oli myös paljon yhtäläisyyksiä.

Tarinoita yhdistelemällä kirjoitimme teksteistä kolme erilaista perustarinaa, joita pyydämme sinua nyt jatkamaan. Elämä on vaihtoehtoja. Kuvitellaan niitä yhdessä.

Kiitoksena osallistumisestasi voit osallistua 200 euron lahjakortin ja satojen tuotepalkintojen arvoon.

Paina "Aloita", niin pääset eteenpäin.

"Omni astuu läheisä" "Elo ulkomailla" "Elo on lailla"

Aloita

1.–30.10. aikana nuoret kutsuttiin jatkamaan kolmea ensimmäisen vaiheen aineistosta koostettua perustarinaa. Tähän vaiheeseen osallistui 251 nuorta, ja he kirjoittivat yhteensä 611 tarinanjatkoa sekä vastasivat roolikysymyksiin.

Jälkimmäisessä vaiheessa nuoret antoivat taustatietoina ikä- ja asuinpaikkatietonsa. Neljä nuorta viidestä oli alle 18-vuotiaita. Puolet vastaajista asui pääkaupunkiseudulla.

IKÄNI ON		%
alle 15	46	18.3
15-17 -vuotta	152	60.6
18-20 -vuotta	19	7.6
21-24 -vuotta	11	4.4
yli 24 vuotta	23	9.2
ASUINPAIKKANI		%
asun pääkaupunkiseudulla	125	49.8
asun kaupungissa, mutta en pääkaupunkiseudulla	88	35.1
asun taajamassa	17	6.8
asun maaseudulla	20	8
asun ulkomailla	1	0.4

TARINA 1: "ONNI ASUU LÄHELLÄ"

Esimerkki tehtävästä:

"Onni asuu lähellä"
Kuvittele olevasi henkilö, joka on kirjoittanut elämästään tällaisen tarinan:

 Elämme lokakuuta vuonna 2020. Asun perheeni kanssa kerrostalossa, mutta haaveilimme omakotitalosta, jossa olisi oma puutarha. Meillä on kaksi lasta. Koiran hankimme heti, kun pääsemme muuttamaan omaan taloon.

Olen juuri lähdössä töihin. Matka ei onneksi ole pitkä ja kuljen sen useimmiten pyörällä. Olen tyytyväinen työhöni, vaikka se onkin määräaikainen. Töiden jälkeen täytyy mennä käymään äidin luona maalla, katsomassa vanhaa kotia ja koiraa.

Minut tekee onnelliseksi oma perheeni. Ystävät ovat myös todellisia väripilkkuja elämässäni. Olen valmis vähentämään aikaa harrastuksistani, että ennatän tavata ystäväni ja viettää aikaa rakkaan perheeni kanssa.

Haluaisin saada vakituisen työpaikan, josta saa vähän parempaa palkkaa. Kun olemme tienanneet tarpeeksi, lähdemme perheen kanssa lomalle. Viettäisimme ihanan ja rauhallisen viikon etelän lämmössä, kun Suomessa on kylmä talvi.

 Unelmana minulla on saavuttaa tietynlainen tasapaino, joka ei pääsisi järkähtämään kovin helposti. Se ei tarkoita, että olisin koko ajan onnellinen, enkä koskaan ole surullinen, vaan sitä, että molempia on sopivasti.

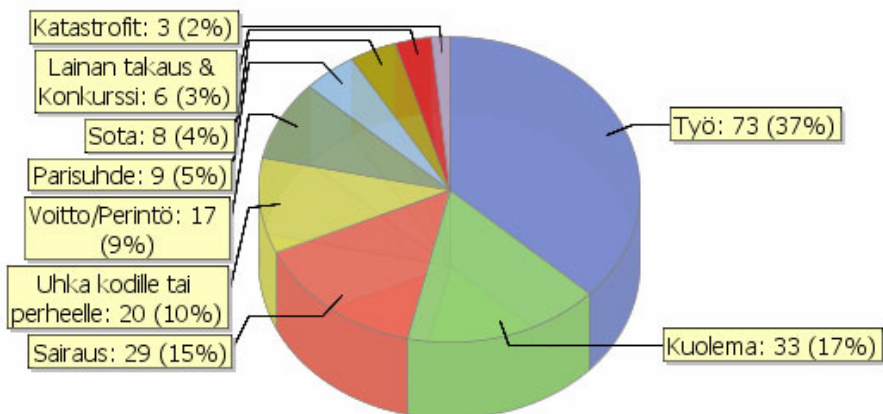
Kuvittele olevasi yllä kuvattu henkilö. Saat postista kirjeen, joka pakottaa sinut aivan uuteen tilanteeseen. Mikään ei ole kuin ennen. Kerro, mikä viesti kirjeessä on, mitä tapahtuu ja kuinka siitä selviät.

Yhteensä: 183

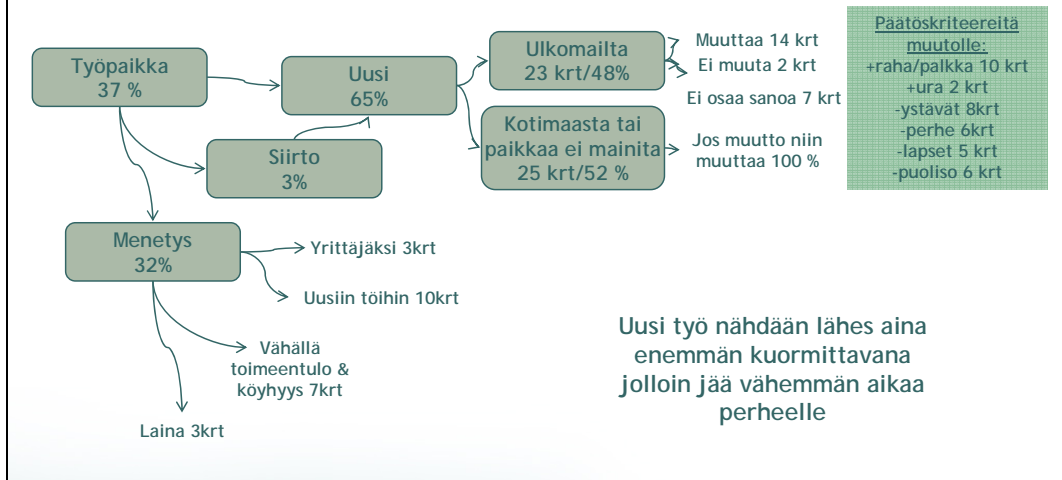
Nuorilta vastauksia tähän tarinaan

Se, miten nuoret jatkoivat tarinaa, kertoo kokemuksesta ja mielikuvituksesta, mutta myös näkemyksistä ja arvoista. Perheidiyllin pientalounelmineen voi muuttaa:

- työtarjous ulkomailta itselle tai puolisolalle (useammin miehelle/poikaystävälle)
- uutinen sairaudesta, omasta tai oman vanhemman
- oman tai puolison työpaikan menetys
- vanhemman kuolema
  - useimmiten äidin
- ulkopoliittinen uhka idästä
  - Venäjä ja kommunistit
- uhka kodille tai perheelle
- perintö

Tapaus 1 "Onni asuu lähellä" -kuinkas sitten kävikään: Työ

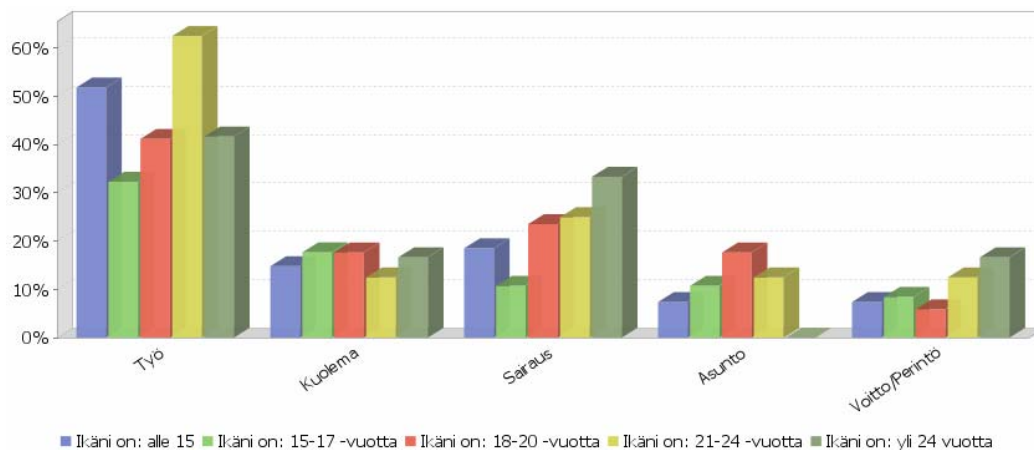
Useimmiten muutoksen aiheuttaa työ, ja kahdessa tapauksesta kolmesta nimenomaan uusi työ. Usein uuden työtehtävän vastaanottaminen taas edellyttää muuttoa joko toiselle paikkakunnalle tai ulkomaille. Vastaajista nämä tuntuvat yhtä mahdollisilta vaihtoehdoilta.

Muutto aiheuttaa pohdintaa. Toisella puolella vaakakupissa painavat raha, palkka ja ura ja toisella puolella ystävät, perhe, lapset ja puoliso. Uusi työ vie nuorten mukaan lähes poikkeuksetta aikaa ystäviltä ja perheeltä.

...Saan vakituisen työpaikan ja joudun olemaan töissä enemmän kuin ennen. Työ verottaa aikaa perheeltä ja ystäviltä. – Siinä olisi valinnan paikka. Ottaako se hyväpalkkainen työ vai jatkaako samaan malliin.

Työpaikan menetys esiintyy kolmannessa osassa työhön liittyviä vastauksia. Useimmiten ratkaisuna on uusi työ ja muutamassa tapauksessa yrittäjäksi ryhtyminen. Vastauksissa pohdituttaa myös köyhyys, toimeentulo ja lainat.

Tarinassa 1 muutoksen aiheuttajat eri-ikäisten vastauksista:

Muutoksen voi aiheuttaa työ, kuolema, sairaus, asunto tai voitto/perintö. Ikäryhmittäin erot muutoksen syistä ovat yllättävänkin pienet. Esimerkkejä vastauksista ikäryhmittäin ja asuinpaikkakunnan mukaan:

15—17 vuotta, asun pääkaupunkiseudulla

Sitten se tapahtui. Olin juuri tulossa töistä. Asuntoni on kolmannessa kerroksessa, eikä talossa ole hissiä joten kävelin portaat ylös. Avasin oven ja näin lattialla keltaisen kirjekuoren. Avasin sen: "Valitettavasti emme voi jatkaa työ-suhdettanne. Yhtiömme on ajautumassa konkurssiin eikä meillä ole enää varaa pitää niin paljon työntekijöitä. Olemme pahoillamme. Voitte tulla käymään päätoimistossamme jos on kysyttävää. Päätoimisto - Osoite: Konstantinuksenkatu 17 00294 Helsinki Puh. 09 54xxx xxx"

En ymmärtänyt. Olin hoitanut kaikki työtehtävät niin kuin pitikin ja nyt ilmoittamatta minulle kerrottiin työ-suhteen olevan ohi. Voiko näin edes tehdä? Ja miksi siitä ilmoitettiin kirjeessä? Olin hämmentynyt. Vaimoni tuli kotiin illalla. En kehdannut kertoa hänelle. En hänelle enkä lapsillekaan. Odotin. Odotin sopivaa hetkeä jolloin kertoa heille. Olin pettänyt heidät. Vaimonikin oli vain siivooja, jonka kuukausipalkka ei millään elättäisi perhettämme. Tuli ilta ja laitoimme vaimoni kanssa yhdessä lapsemme nukkumaan. Silloin tiesin, että minun olisi pakko kertoa hänelle. Istuimme yhdessä pitkään ja ajattelimme mitä tehdä elämämme suhteen. Nauroimme ja vakuutimme pääsevämme yli kaikesta. Nyt asumme vihdoin omakotitalossa. Sain uuden työn graafikkona kalenterifirmasta ja vaimoni sai ylennyksen. Nyt hän vastaa kaikista siivoojista eräässä hotellissa. Lapset voivat hyvin ja poikani sai hymypoikapatsaan. Siitä olen hyvin ylpeä. Kokemus opetti minulle, että yrittämällä voi onnistua. Uuden työn haussa kesti ja jouduimme välillä turvautumaan ruuanjakelupisteiden ruokiin. Lapsia kiusattiin koulussa, mutta nyt asumme uudella paikkakunnalle ja kiusaaminen on loppunut.

15—17 vuotta, asun pääkaupunkiseudulla:

Kirjeessä on viesti jossa ilmoitetaan vakituisesta työpaikka mahdollisuudesta ulkomailla. Palkka on hyvä ja työpaikka tarjoaa auton ja talon kyseisestä maasta. Itse tällaisessä tilanteessa mieltäisin uskaltaudunko lähtemään, koska kuitenkin kaikki muu on omassa kotimaassa, ystävät, sukulaiset, perhe... Varmaan hylkäisin työtarjouksen ja jatkaisin työpaikan etsimistä suomesta.

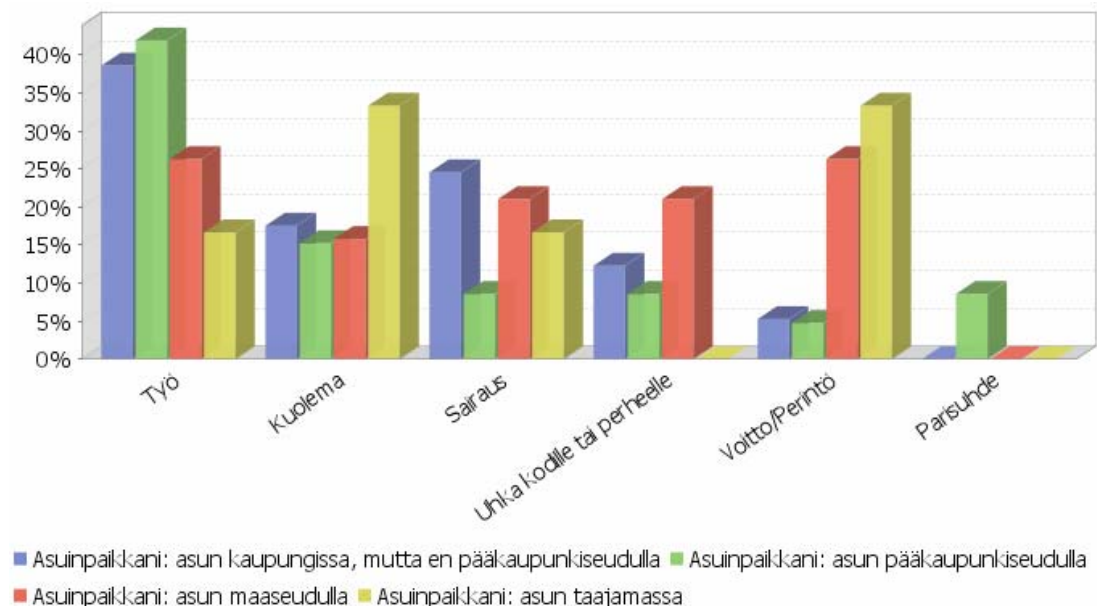
18—20 vuotta, asun kaupungissa, mutta en pääkaupunkiseudulla:

Työpaikalla vähennetään ihmisiä: Olen yhtä äkkiä työtön ja laskuja alkaa kertyä keittiön pöydälle. Voimme heittää hyvästit suunnitelmillemme. Harrastukset ja ystävät jäävät paitsioon kun yritän löytää uuden työpaikan. Sitten se tapahtuu: saan loistavan liike idean ja päätän perustaa uuden yrityksen. Mutta valitettavasti en saa lainaa, koska en ole vakituisessa työsuhhteessa. Lopulta äitini on valmis laittamaan talonsa takuudeksi ja saan lainan. Aluksi oma yritys tuottaa vaikeuksia, mutta ystäväni ovat valmiita auttamaan minua, osa on valmis jopa työskentelemään pienellä palkalla kunnes saan tuottoa. Lopulta saamme yrityksen tuottamaan ja uusi käänne alkaa.

21—24 vuotta, asun maaseudulla:

Saan vakituisen työpaikan ja joudun olemaan töissä enemmän kuin ennen. Työ verottaa aikaa perheeltä ja ystäviltä. Ihmissuhteet kärsii ja moni kaikkooa. Siinä olisi valinnan paikka. Ottaako se hyväpalkkainen työ vai jatkaako samaan malliin.

Tarinassa 1 muutoksen aiheuttaja asuinpaikan mukaan:

Työhön liittyvät muutokset, erityisesti muutto ulkomaille, ovat kaupunkilaisten tarinoissa vallitsevampia. Sen sijaan taajamien ja maaseudun nuorille muutos voi olla äkkirikastumien, jonka tuo voittaminen tai perintö. Ellei muutos liity työhön, se liittyy useimmiten sairauteen – omaan tai läheisen. Sairauksista useimmiten kyseessä on syöpä.

Alle 15-vuotias, asun pääkaupunkiseudulla:

Postilaatikostani sisään kolahtanut kirje sisältää positiiviset syöpätutkimuksen tulokset. Minulla on rintasyöpä. Tuijottelen passiivisena seinille seuraavan viikon ajan ja nieleskelen järkytystäni arkiaskareiden lomassa. Yritän jonkin aikaa käydä hoidossa muiden tietämättä, mutta minulle käy jonkin ajan päästä ilmi, että kaipaen tukea rinnalleni. Mieheni on suurena apuna ymmärtäväisesti kanssani seuraavat vuodet, ja samoin koko muu lähipiirini, ja minun on mahdollista jatkaa elämäni lähes samanlaisena kuin ennenkin. Heidän rakkautensa minuun ei muutu sen enempää kuin minun rakkauteni heihin. Vaikka tauti veisi voitonkin. Vaikka ei se vie, minä taistelen.

15–17 vuotta, asun taajamassa:

Kirjeessä kerrotaan kuinka äärimmäisen rikas tätini on kuollut ja jättää perinnöksi muutaman kymmentä miljoonaa. Kaikki onglemani ovat kadonneet. Jätän eukkonni samantien kuin nallin kalliolle ja lähden vetävän naisen kanssa etelän lämpöön. Vaikka Espanjaan missä "Serranon perhe" asuu. Nyt kun on rahaa ei maalla eläminen kiinnostakaan. Varsinkin kun tietää mitä onni on: nopeita autoja, kauniita naisia sekä ylenpalttisesti rahaa. Minulla on nyt uusia vaikutusvaltaisia ystäviä eikä lasten elatusapukaan tunnu pahalta. Saan heidät jopa kerran kuukaudessa kylään kartanooni. Se on mukavaa, koska en muutenkaan jaksaisi heitä enempää. Eukko tottakai kinuaa rahaa minulta, mutta en anna hänelle penniäkään. Vihdoinkin tasapainoinen ja mukava elämä. Aikaisemmin minut olisi määritelty elokuvan lopputeksteissä siksi "kolmanneksi pisimmäksi mieheksi" mutta nyt olen se "älyttömän rikas mies".

TARINA 2: "URA AUKESI ULKOMAILLA"

On lokakuu vuonna 2020. Herään suurkaupungin ääniin ja aloitan päiväni aamukahvilla niinkuin yleensä. Aamu on kirkas ja lämmin, vaikka syksy on jo pitkällä. Avaan makuuhuoneen ikkunan ja menen parvekkeelle. Leuto tuuli saa huoneen verhot keinumaan. Puen ja lähdän töihin.

Elämä aina valveillaolevassa Los Angelesissa sopii minulle. Kaupunki sykkii yötä päivää. Olen mainosalalla ja elän sinkkuna. En voisi kuvitella palaavani enää Suomeen.

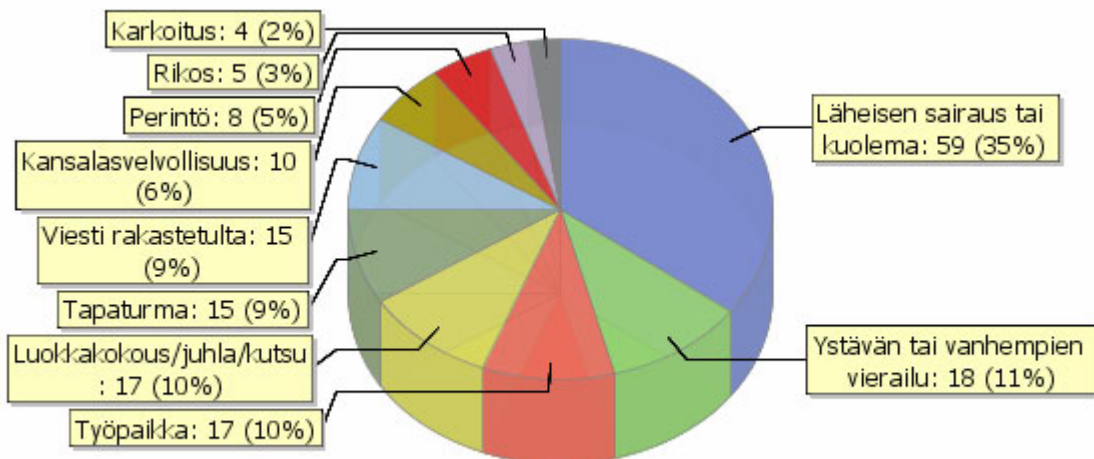
Joskus kuitenkin haluaisin vielä olla yhteydessä nuoruuden ystäviini. Olin nuorena niin ujo, etten uskaltanut mennä puhumaan heille. Tajusin nuorena vaihto-oppilaana, että Amerikka on hyvä paikka asua. Jotenpa jäin tänne.

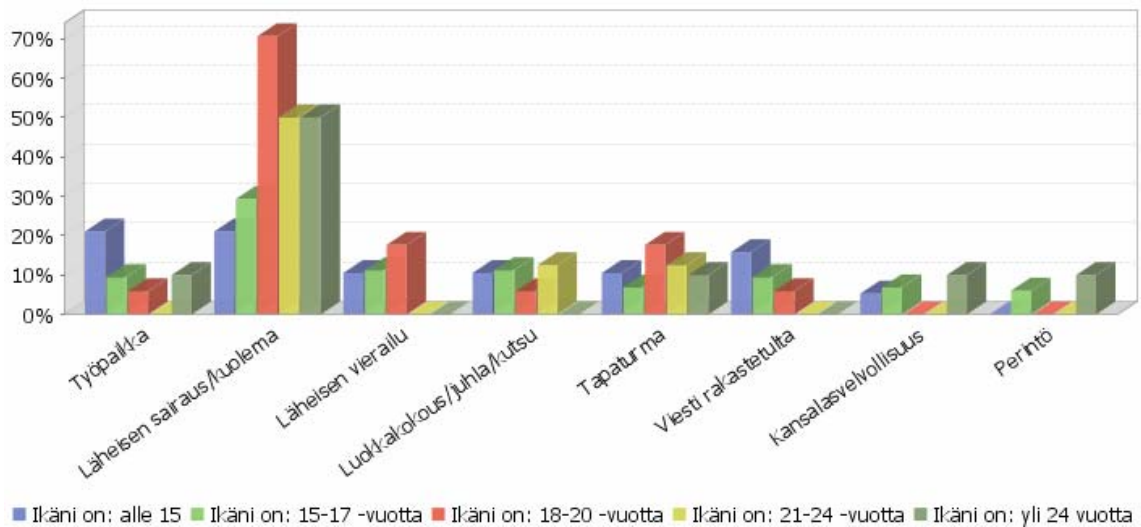
Olen tyytyväinen tähän elämäni, enkä toivo muuta. Jos jotain pitää sanoa, haluaisin vanhempieni muuttavan tänne ja matkustaa ympäri maailmaa.

Jatkotarina on useimmiten seuraavanlainen:

Kirjoittaja saa Suomesta vanhemmilta tai ystäviltä viestin, joka sisältää pääsääntöisesti ikävän uutisen. Viestin saaja kutsutaan takaisin Suomeen hoitamaan asia tai tukemaan läheisiä. Tarinan kirjoittajan sidos Suomeen ja perheeseen on yhä vahva.

Tarinassa 2 muutoksen aiheuttajat eri-ikäisten vastauksista:

Läheisen sairaus tai kuolema nousee useimmin esiintyväksi muutoksen syyksi. Erityisen vahva se on yli 18-vuotiaiden vastauksissa. Alle 15-vuotiaat nostavat esille myös vaihtoehdon, jossa menneisyyden rakastettu ottaa yhteyttä.

15–17-vuotiailla perheen merkitys on suuri. Tarinoissa esiintyy vahva velvollisuudentunto, jopa omien etujen ja tavoitteiden uhraaminen Suomessa asuvan perheen takia. Yksittäisissä tapauksissa näkyy myös amerikkalaisen kulttuurin kritiikkiä ja ”oma maa mansikka, muu maa mustikka” -tyyppistä ajattelua.

Ratkaisuja:

- ... Viivyn Suomessa niin kauan, että asiat ovat paremmin, mutta sitten palaan Amerikkaan ja otan vanhempani mukaan!
- ... Työpaikan etsimisen lomassa kävisin varmasti suomessa tapaamassa vanhoja ystäviäni ja sukulaisiani
- ... Vanhempani muuttivat myös Los Angelesiin ja minä jäin sinne pyörittämään mainostoimistoani.
- ... Tämä kirje oli sinänsä elämäni muuttava, sillä en voisi koskaan "hylätä" vanhempiani sillä he oivat kantaneet minusta niin paljon huolta ja halunneet aina minun parastani. Joten uhraan itseni vanhempieni takia ja menen takaisin Suomeen niin kauaksi aikaa kuin tilanne vaatii.

Myös 18–20-vuotiaiden vastauksissa vastuu vanhemmista on vahva, ja se menee uran edelle. Se tarkoittaa, että nuoret ovat tarinoissa valmiita muuttamaan takaisin Suomeen hoitamaan vanhempiaan, jos tilanne sitä vaatii.

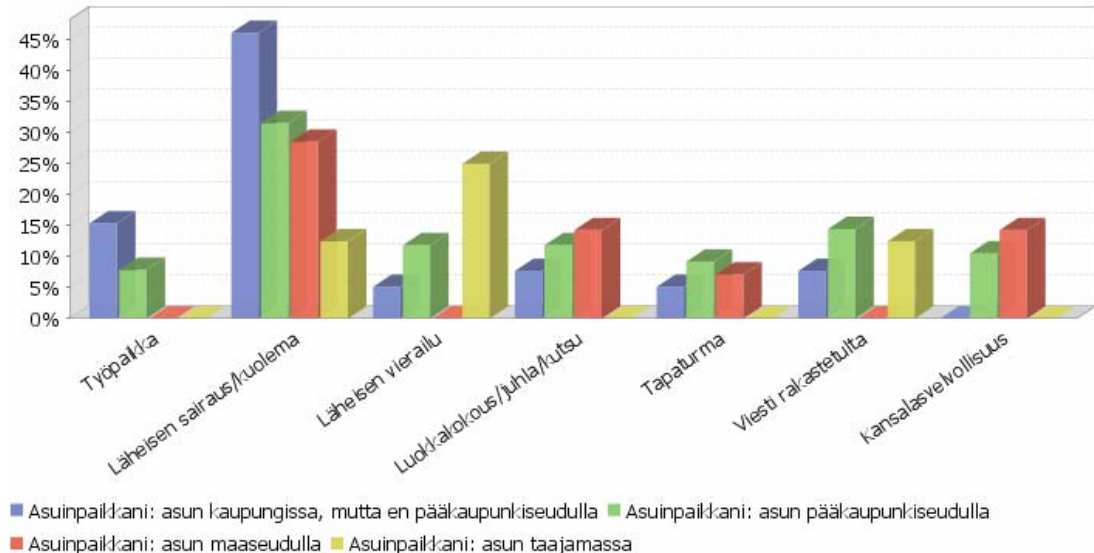
18–20-vuotias, asun pääkaupunkiseudulla:

Perheeni lähetti minulle kirjeen, että äiti on sairastunut vakavasti. Hänellä on syöpä, joka hänellä on ollut jo kauemman aikaa, mutta nyt se on levinnyt erittäin vakavaksi. En tiedä pitäisikö minun keskeyttää opintoni ja muuttaa takaisin Suomeen, ainakin väliaikaisesti, kunnes äitini tilanne näyttää paremmalta. Toisaalta kaikki tuntuisi silloin menevän ikään kuin hukkaan. Perheeni on minulle kuitenkin tärkein. Miksi kaiken piti tapahtua juuri nyt?

18–20-vuotias, asun maalla:

Vanhemmat muuttavat Amerikkaan. Olen todella onnellinen mutta kuitenkin huolestuttaa miten vanhempani pärjäävät vieraassa maassa, vieraalla kielellä. Nyt näen heitä kuitenkin aina kun haluan.

Tarinassa 2 muutoksen aiheuttaja asuinpaikan mukaan:

Kaupunkilaisten nuorten tarinat kertovat usein työpaikasta tai läheisen sairaudesta tai kuolemasta. Taajamassa asuvien tarinoissa läheiset muuttavat tai vierailevat heidän luonaan.

18–20-vuotias, asun kaupungissa mutten pääkaupunkiseudulla:

Vanhempani ovat vakavasti sairaita, minun on irtisanottava itseni ja muutettava takaisin suomeen. joudun alkamaan heille oma hoitajaksi kotiin, löydän suomesta ihanan miehen j aperustan hänen kanssaan perheen

Alle 15-vuotias, asun taajamassa:

Sain kuulla, kuinka vanha ystäväni on menettänyt kotinsa tulipalossa. Hän ei kuulemma ollut pitänyt palohälytintä kunnossa, ja se kostautui. Hän ei ehtinyt pelastaa tavaroitaan, mutta perhe ja koira säästyivät. Sain pätkähullun idean: Tarjouduin majoittamaan viimeksi kymmenen vuotta sitten tapaamani tuttavani perheineen luokseni, maksamaan heidän tarvikkeensa ja auttamaan uuden asunnon etsimistä. Entä nyt? Suunnitelma on toteutunut. Hetkeni luonani asuttuaan perhe päätti etsiä uuden asunnon kaupungin laidalta, rauhallisemmalta seudulta. Nykyään käyn heidän luona usein, kyselen rahatilanteesta ja tarpeen tullen autan heitä. Eivät he vielä ole aivan perillä dollareista ja euroista eikä katujen nimet pysy muistissa, mutta kyllä tämä tästä, olenhan sentään heidän oppaanaan.

TARINA 3: "ELÄMÄ ON LAIFFII"

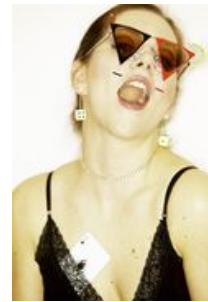

”On lokakuun aamu vuonna 2020. Herään kylmyyteen, joka kulkee kehoni läpi ja saa minut tärisemään. Puoliuunessa yritän vetää peittoa päälleni, mutten saa siitä otetta. Niinpä joudun kylmyyden pakottamana tarkastamaan tilanteen. Ajatukset sinkoilevat kuin vuoristorata. Päätäni särkee.

Asun kumppanini kanssa Helsingissä, ihan keskustassa Forumin kauppakeskuksen lähetyvillä. Tulemme toimeen melko hyvin ja rahaa jää elämiseen. Autoa emme tarvitse, sillä Helsingin joukkoliikenne on ilmaista ja keskusta on autoton.

Itsenäiseen elämään oli vaikea tottua aluksi, mutta nyt elämässä on vauhtia. Veljiä pitäis tavata useammin ja onnitella pikkuveljeä hyvistä peleistä. Äitiäkin pitäis mennä tapaamaan, mutta lomilla sitten. Uusia kavereita on tullut, mutta kyllä niistä vanhoistakin pitäis pitää kiinni.

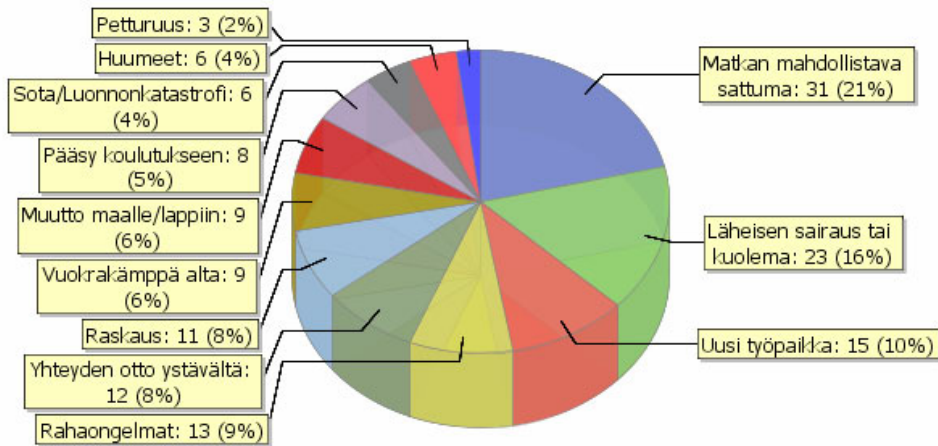
Kolmen hyvän kaverin kanssa ajateltiin mennä maailmanympärimatkalle. Uusia kulttuureja olis ihana tutkia ja tutustua niihin. Mikään ei voita kuukautta maailmalla. Rahat olis kohta kasassa, joten matkareitti pitää suunnitella tarkasti ja sitten ei kun koneeseen.

Juuri nyt en kaipaa muuta kuin unta. Mutta en mitään tavallista unta. Haluan vaipua uneen, joka veisi minut pois. Ei tämä ole minun elämäni. Minun elämäni on jossain aivan muualla, kaukana täältä. Ja sinne minä haluan nyt mennä.”

Jatkotarina on useimmiten seuraavanlainen:

Tarinan päähenkilö voittaa/saa joko ilmaisen maailmanympärimatkan tai muun matkan tai rahasumman, joka mahdollistaa matkan tekemisen. Kielteisissä uutisista taloudelliset vaikeudet tai läheiseen liittyvät koettelemukset aiheuttavat päähenkilölle tilanteen, jossa elämää on pohdittava uudesta näkökulmasta ja tehtävä valintoja.

Kuluttavan elämäntyylin arvellaan myös aiheuttavan mielenterveysongelmia, joihin on haettava hoitoa. Uskottomuutta esiintyy muutamassa tapauksessa, mutta petetty on aina nainen.

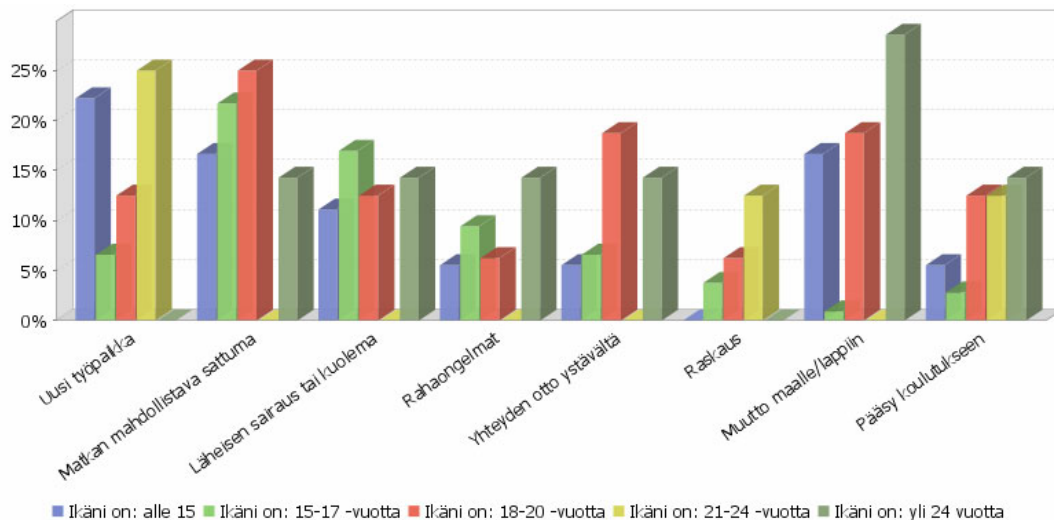

- Mikä muutti kaiken?
  - onnenpotku/sattuma, jonka avulla maailmanympäri- tai muu unelmamatka on mahdollista toteuttaa – voitto kilpailussa tai arvonnassa
  - sairaus, oma tai läheisen
  - läheisten ongelmat – pakko ottaa vastuuta
  - taloudelliset vaikeudet – konkurssi, läheisten tai oma velkaantuminen
  - yhteydenotto entiseltä ystävältä
  - raskaus
  - puolison (miehen) uskottomuus/petturuus

18–20-vuotias, asun pääkaupunkiseudulla:

Nyt kuitenkin tuntuu että elämä on jotensaki erilainen. Sillä on jokin merkitys, en tiä vielä mikä, mutta ehkä se selviää...

Tarinassa 3 muutoksen aiheuttajat eri-ikäisten vastauksista:

15–17-vuotiaat kirjoittavat usein ilmaisen matkan tai rahasumman voittamisesta, jolloin päähenkilön matkustusunelma toteutuu. Vastaavasti huonojen uutisten kärjessä ovat taloudelliset ongelmat. Myös perheenjäsenen tai muun läheisen kuolema tai sairaus on toistuva teema. Omalla kohdalla syöpä ja raskauden

toteaminen ovat yleisimmät elämän käännekohtat. Päähenkilöllä voi ilmetä myös mielenterveysongelmia.

15–17-vuotias, asun pääkaupunkiseudulla:

vanhat ystäväni lähettävät minulle kirjeen ja kertovat että välit ovat menneet lopullisesti poikki... yritän ottaa heihin yhteyttä mutta en saa heitä mitenkään kiinni. olen jäänyt aivan yksin uusien kavereitteni takia.. masennun ja haen ammattiaupua

Ratkaisuina tilanteeseen tarjotaan muuttoa ulkomaille tai muuten pois Helsingistä, vastuun ottamista läheisistä (joissain tapauksissa henkilö joutuu kuolleen perheenjäsenensä lapsen huoltajaksi) sekä tukena toimimista ja tuen saamista.

15–17-vuotias, asun kaupungissa mutten pääkaupunkiseudulla:

Kirjeessä lukee, että veljeni on tehnyt itsemurhan. En kestä ajatusta ja vedän pääni täyteen.Seuraavana aamuna kun herään, kamala ajatus täyttää mieleni.En kestä tätä yksin.Matkustan äitini luo, koska tiedän, että tämä sattuu häneen eniten.Veljeni itsemurha kuitenkin pelastaa minun elämäni, sillä nyt ajattelen sitä mikä on minulle parasta enkä kuluta enää elämäni turhiin asioihin, vaan olen ystäväieni ja perheeni kanssa enemmän.

18–20-vuotiaiden ikäryhmässä rahan ja matkan voittamisen lisäksi esiin nousee muutto, joka vie joko ulkomaille tai maalle, pois kaupungista. Erityisesti Lappi nähdään paikkana, jossa on rauhaa ja raikasta ilmaa. Kirje on usein vanhalta ystävältä, johon yhteys on vuosien varrella katkennut. Tarinoita sävyttää vahvasti ajatus, että päähenkilön elämä todella muuttuu kirjeen myötä. Elämä ei jatku entisellään, vaan päähenkilöllä on valinnan paikka.

18–20-vuotias, asun kaupungissa mutten pääkaupunkiseudulla:

Olen saanut vastauksen pyyntööni saada töitä pohjoisesta, utsjoelta – kumppanini jää helsinkiin mutta pohjoisesta löydän kunnan rehdin poromiehen johon rakastun.

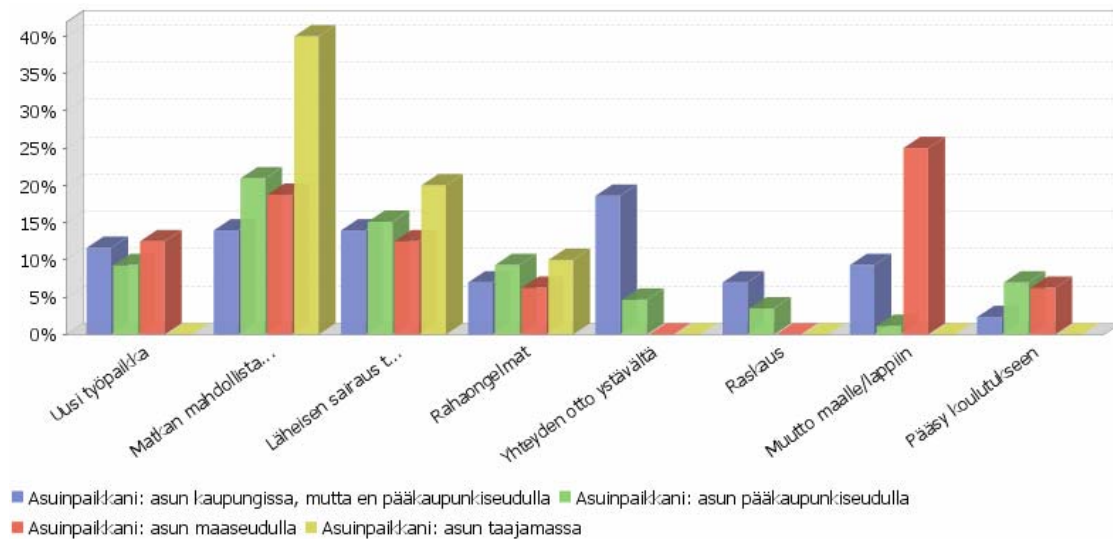
Yli 20-vuotiaat kirjoittavat vastauksissaan hyvin vaihtelevista teemoista, joihin kuitenkin liittyy kaikkiin elämänmuutos. Vanhemman hätä on tällä kertaa taloudellista, ja ulkomaille vie nyt suuronnettomuus, johon kaivataan vapaaehtoisia. Uutinen aiheuttaa tilanteen, jossa on tehtävä elämän suuntaan ratkaisevasti vaikuttava valinta. Maalle muutto, yliopistolle palaaminen ja unelmatyöpaikka horjuttavat päähenkilön elämää.

21–24-vuotias, kaupungista muttei pääkaupunkiseudulta:

kirjeessä kerrotaan minun olevan raskaana. Tunnen helpotusta sekä epätoivoa: en voi enää lähteä maailmanympärysmatkalle, mutta voin toteuttaa haaveeni ja muuttaa maalle asumaan. Alamme mieheni kanssa etsimään sopivaa omakotitaloa kaukana helsingistä. Kun sopiva talo on löytynyt, muutamme sinne ja perustamme suurperheen. Vihdoinkin elän elämäni niin kuin haluan.

Vastauksissa toistuu tilanne, jossa päähenkilö hylkää nykyisen elämäntyyliänsä ja toteuttaa suunnitelmia, jotka ovat aiemmin olleet syystä tai toisesta mahdottomia. Suunnitelmat ilmenevät tekstissä pinnalliseksi koettuun elämäntapaan nähden vapauttavina.

Tarinassa 3 muutoksen aiheuttaja asuinpaikan mukaan:

- Taajamissa asuvat tarinoivat taloudellisista sattumista, kun taas uudesta työpaikasta tai koulutuksesta he eivät kirjoita ollenkaan
- Ystävät ovat suuremmassa roolissa kaupunkilaisten tarinoissa
- Maalla asuvat kaipaavat tarinoissaan takaisin maalle
- Suunnittelematon raskaus on kaupunkilaisten naisten oma aihe

15–17-vuotias, asun taajamassa:

Äkkilähtö maailmanmatkalle. Ystävät päättivät maksaa matkani loppuosan jotta pääsisimme äkkiä matkalle. Sillä hekin olivat huomanneet minussa jotain outoa, että en ole niinkuin ennen, eloa täynnä jne. Aluksi en meinannut suostua matkaan koska kaikki tuntui niin äkkinäiseltä ja työtkin ja kaikki mutta päätin että lähden kuitenkin sillä kokemushan se on! Kerran täällä vaan eletään, jokainen päivä on eletävä täysillä!

Yli 24-vuotias, asun maalla:

Löydän lehdestä ilmoituksen jossa oli pieni mummonmökki myytävänä Lapissa ja huomaan heti, että se on paikka, mikä kuulostaa minun paikalta. Sinne lähden ja vietän mahtavaa elämää lapin luonnon rauhassa, enkä kaipaa yhtään kaupunkiin.

18–20-vuotias, asun kaupungissa mutten pääkaupunkiseudulla:

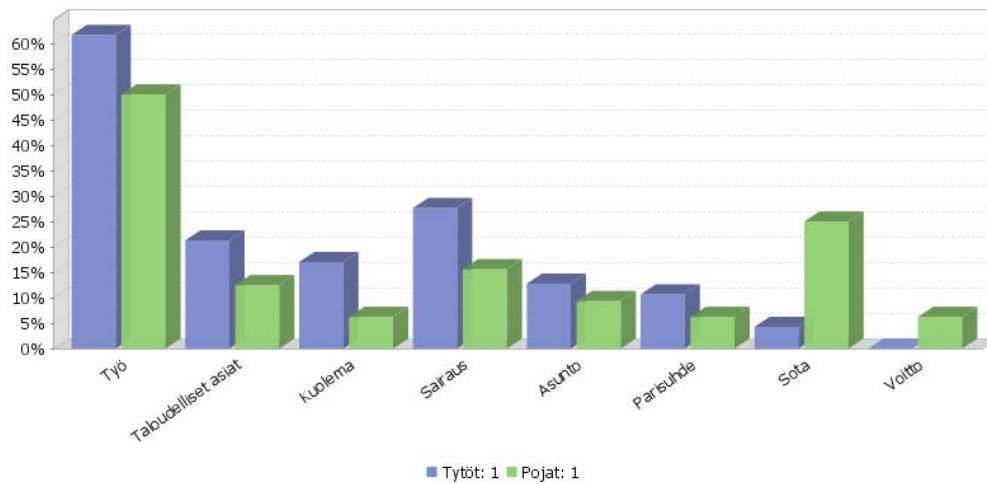
Saan tietää olevani raskaana. Ensimmäinen ajatukseni on, että teen abortin. Juttelen asiasta tarkemmin mieheni kanssa. Olemme kummatkin hyvin vilkkaita ja meneviä ihmisiä. Kuitenkin haluamme pitää lapsen. Kummankin täytyy rauhoittua omilla menemisissään. reilun puolen vuoden päästä olen onnellinen pienen tytön äiti. Elämäni muuttui lapsen saannin jälkeen, mutta tällä hetkellä tunnen kuuluvani tähän maailmaan.

21–24-vuotias, asun kaupungissa mutten pääkaupunkiseudulla:

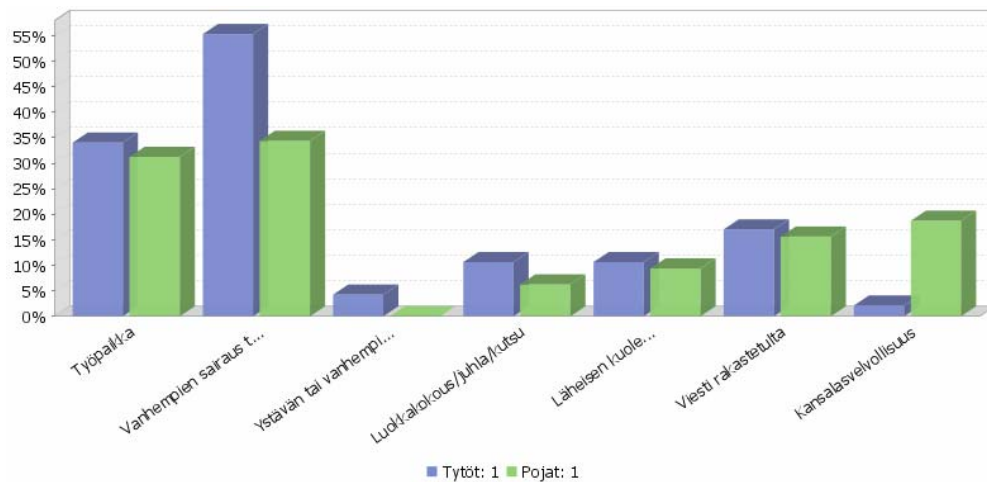
kirjeessä kerrotaan minun olevan raskaana. Tunnen helpotusta sekä epätoivoa: en voi enää lähteä maailmanympärysmatkalle, mutta voin toteuttaa haaveeni ja muuttaa maalle asumaan. Alamme mieheni kanssa etsimään sopivaa omakotitaloa kaukana helsingistä. Kun sopiva talo on löytynyt, muutamme sinne ja perustamme suurperheen. Vihdoin elän elämäni niin kuin haluan.

SUKUPUOLEN NÄKYMINEN TARINOISSA

Taustamuuttujana ei sukupuolta kysytty, mutta kolmanneksesta jatko-tarinoita se pystyttiin määrittämään. Tytöt tarinoivat useammista asioista kuin pojat. Sen vuoksi tyttöjen pylväävät ovat poikien pylväävää korkeammat useissa kohdin. Poikien teema tyttöjä useammin oli sota tai voittaminen.

Tytöt pohtivat poikia enemmän vanhempien sairautta ja kuolemaa.

POIKKEUKSELLISIA AIHEITA JATKOTARINOISSA

Vaikka pääteemat ovat selkeät, myös erilaisia ja poikkeavia tarinoita löytyy. Tosin nämä tarinat ovat aivan yksittäisiä. Ohessa tarinat hiv-epäilystä, ilmastonmuutoksesta, lesbosuhteesta, masennuksesta, itsemurha-ajatuksesta, mafiasta ja terrorismista.

- HIV-epäily

15—17-vuotias, asun kaupungissa mutten pääkaupunkiseudulla:

Saan kirjeen kirjeenvaihtoveriltani Nigeriasta, jonne matkustin opiskelujässäni. Matkan aikana rakastuimme tulisesti, ja olin ihan murtunut, kun jouduin jättämään hänet Suomeen paluuni vuoksi. Kuitenkin olemme pitäneet yhteyttä kirjeitse säännöllisin väliajoin. Nyt hän kertoo käyneensä sukupuolitauteisteissä varmuuden vuoksi ja sai kuulla saaneensa hiv-tartunnan, joka on jo edennyt pitkälle. Kirjeessä hän pyytää minuakin käymään lääkärillä testeissä ja on pahoillaan, jos on tartuttanut minullekin hivin.

Aluksi järkytyn syvästi, mutta sitten ajatukseni pikku hiljaa selvenevät ja uskaltaudun testeihin. En kerro perheelleni mitään, ennen kuin tiedän tuloksista. Sairaalassa kaikki ovat ystävällisiä ja lääkäri ymmärtäväinen minua kohtaan. Hän kysyy erilaisia kysymyksiä liittyen Nigerian matkaani ja kuinka hyvin tunsin partnerini. Murrun täysin, kun ymmärsin miten vastuuton olin ollut. Lääkäri rauhoittelee minua ja neuvoo odottamaan ensin testituloksia.

Yritän jatkaa elämäni entiseen malliin, mutta mieheni kyllä huomaa jonkin olevan vialla. En suostu kertomaan hänelle sitä ja mieheni tukee minua silti. Sitten tulokset ovat saatavilla. Vapisen hermostuneena saatuani puhelinoiton lääkäriltä, joka pyytää minua tulemaan paikan päälle. Kiroan mieleissäni Nigerian romanssini ja myös itseni samalla. Lääkäri hymyilee leveästi kätellen minua: "Tulokset negatiivisia." Onneksi olkoon!

- Ilmastonmuutos

15—17-vuotias, asun maaseudulla:

Ilmasto muutos tulee, että ihmisten olisi hyvä ajatella, miten he kulkevat työmatkat, koulumatkat. Ihmiset saisi vapaasti muuttaa paikkoihin ja tehdä asioita. Hän haluaisi asua kaukana, mutta kuitenkin ystävien ja vanhempien lähellä. Haluaisi heidät Los Angelesiin. Tämä ihminen ei haluaisi enään elää, vaikka sillä on hyvin asiat.

- Rakkaustarina samaa sukupuolta olevan kanssa

15—17-vuotias, pääkaupunkiseudulta:

Kaikkein eniten olin pelännyt sitä, että Naomi jättää minut. Tietäisin, että jos rakastamani nainen lähtisi, en pystyisi ottamaan enää yhtään askelta, raaputtamaan enää yhtä arpaa lottovoiton toiveessa. Äiti lähetti kirjeen, että muuttaisi pikkuveljieni kanssa etelä-Italiaan. Kerroin tästä ennakkoperinnöstä Naomille ja hän nosti päätään Oscar Wilden kirjasta mustat hiukset kasvoillaan. Hän ei voinut uskoa minua. Pidin kirjettä täristen kädessäni ja näytin shekkiä, joka oli teipattu kolmesta kulumasta kiinni paperin taakse. Ehdin ottaa tukea pöydästä ennen kuin Naomi hyökkäsi halaamaan. Voisimme vihdoin mennä naimisiin ja kenties muuttaa Okinawalle tapaamaan Naomin sukua. Mennä naimisiin. Sillä hetkellä kun pidin hänen päätään sylissäni halusin vain huutaa äidilleni, äiti äiti äiti minä olen nainen ja vihdoin olen oppinut rakastamaan. Toista naista. Meillä oli molemmilla musta farkut vihkitilaisuudessa. Ja tummat aurinkolasit kun lentokone laskeutui Kobeen. Ja minä pidin hänen kädestään kiinni.

▪ Ympäristökatastrofi

Yli 24-vuotias, asun pääkaupunkiseudulla:

- *Viesti: Auta ympäristöä. Ihminen kapitalistinen kerskakulutus on tuhonnut jo 70 % maailman luonnonvaroista. Jos emme toimi nyt ei ole huomista. Lopetat turhan roinan ostamisen ja haaveilut tuhlailevasta matkailusta. Muutan yksin landelle kommuuniin omavaraistalouteen. Poikaystävä jää Helsinkiin koska ei kykene irtautumaan klubeista ja kaupoista*

• Masennus:

15–17-vuotta, asun maalla:

- *Sain kirjeen jossa olin voittanut matkan etelän lämpöön! MAHTAVA! sitten ajateltiin vielä kavereiden kanssa lähteä afrikkaan, minun pitäisi suoraan siitä sitten välimeren yli seilata afrikan mantereelle. Nyt olen matkalla, suunniteltiin kavereiden kanssa kaksi kuukautta sitten että ollaan vähän pidempään kuin kuukausi reissussa, toki minä ja toinen ystäväni olemme olleet pidempään vielä reissussa kuin toiset, voitetun lomamatkan takia. Jotenkin täällä afrikassa olo on ollut todella jännittävää ja eksoottista, mutta en tiedä mikä on minun paikkani, ihmisellä on halu päästä sieltä pois missä on, toisaalta pitäisikö meidän sitten ollenkaan asettua aloilleen? Kaipaen rauhaa, voisin muuttaa jonnekin pohjoiseen lumen keskelle ja katsella iltaisin kun lumihiutaleen leijailevat taivaalta alas rauhallisesti ja katsoisin hiutaleita niin että aika tuntuisi pysähtyvän. Olen huomannut että minulla on taipumusta masennukseen. Voisin mennä käymään ammattiauttajalla..*

• Itsemurha-ajatus:

18–20-vuotias, asun taajamassa:

- *Kirje on itseltäni. Sen olen kirjoittanut 15-vuotiaana rippileirillä. Meitä pyydettiin kirjoittamaan kirje itsellemme. Kertomaan haaveistamme ja tärkeistä asioistamme. Isokset lähettäisivät kirjeet meille myöhemmin. 15-vuotiaana olin hyvin huolestunut maailman tilasta, olinhan teini-ikäinen enkä vielä ymmärtänyt maailman menosta paljoakaan. Nykyään tiedän etten voi vaikuttaa. On parempi vaan juhlia, ennen kuin valot sammuvat. Silloin olin kuullut maya-intiaanien ennustuksen maailmanlopusta, joka tulee vuonna 2012. Vain yksi valomerkki tuli, ydinpommei, joka hävitti puoli eurooppaa ja palan Afrikkaa. Oli harhalaukauskin. Hyvähän täällä on meininki jatkoilla. Luen kirjeistä haaveistani omasta maatilasta. Miten naiivi olinkaan? Myöhemmin ymmärsin EU-direktiivit ja rahan vallan. Nyt tahdon vain nukahtaa. Olen säästänyt unilääkkeitä. Se on siistein tapa matkustaa. Ei tarvitse pelätä laskeumaa. Kirjoitan kumppanilleni. Muuttiko tämäkään kirje mitään?*

Mafia:

21–24-vuotias, asun pääkaupunkiseudulla:

Venäläinen mafia, jolle olen velkaa nettipokerin kautta, tulee bustaa mun kämpän ja vie kylpyhuoneestani vessanpöntön ja kaikki muut kalusteet. Jostain syystä he ottivat vessani haltuunsa ja ihmisiä ramppaa edes takaisin omilla avaimillaan. Olen tottunut jo siihen että poliisit käyvät ovella ja minun täytyy käännäyttää he pois, koska mafiosa pitää puukkoa niskan takana. Isoisoisoisoisoisäni, joka oli herätetty syväjäästä 49,2 vuotta sitten, on kuollut ja minä sain häneltä perinnön. Kaikki mitä sain, oli huumeita, huumeita ja vähän vielä huumeita. Noudin huumeet postista ja rupesin kauppaamaan niitä erinnäköisille diilereille. Rahaa virtasi joka tuutista, mutta koukutuin itsekin huumeisiin. En koskaan pääse eroon huumeista enkä edes halua, sillä ne ovat minun elämäni piriste siitä lähtien kun koko sukuni murhattiin, koska en antanut ilmaisia näytteitä. Osamabinladen tuli ja ampu mun hedun offii.

Terrorismi:

Yli 24-vuotias, asun pääkaupunkiseudulla:

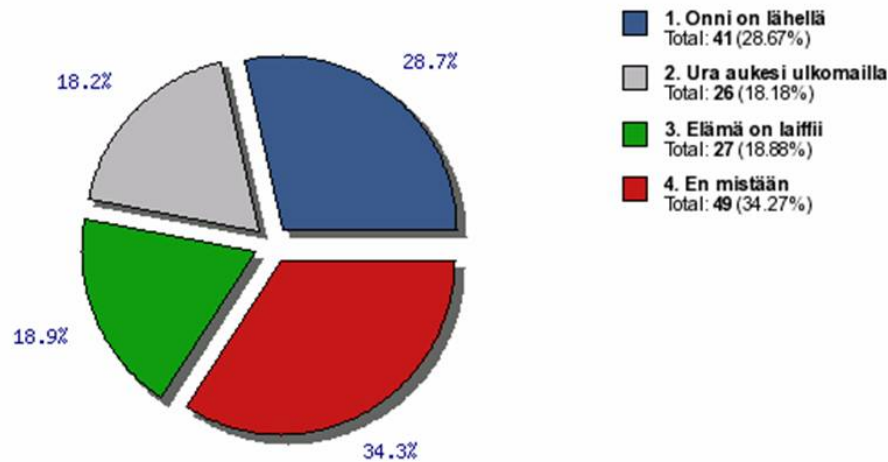
MITÄ VITTUA nyt tapahtuu. Ovi räjähtää sisään ja mustapukuiset miehet valloittaa huoneen. "You fucking terrorist, we gonna put you to the jail for the rest of your life."

MINUN TARINANI

Kysyimme jatkotarinoiden kirjoittamisen jälkeen, mistä tarinasta vastaaja itse piti eniten. Kaikki kolme tarinaa ovat saaneet kannattajansa, ja kolmannes vastaajista ei pitänyt mistään tarinasta.

Ohessa perustelut eri vaihtoehtoihin:

Mistä tarinasta pidit eniten?

	<p>Alle 15-vuotiaat: 2=Siitä oli helppo kirjoittaa. 4=Kaikki olivat yhtä tylsiä 4=koska näää oli aik tylsiii, eipahal ;< 3=Se on minulle lähinnä unelmatulevaisuuttani.</p>
	<p>15—17-vuotiaat: 1=Tässä tarinassa henkilöllä on kaikki mitä hän tarvitsee, ystävät, perhe, puoliso. Hän ei haaveile mistään liian suuresta ja on tyytyväinen omaan elämäänsä. 1=Tarinaan osasi samaistua eniten. 1=Suomi on mukava maa asua ja tarinassa oli idyllinen unelma omakotitalosta, sen puutarhasta ja koirasta. Perhe on sopivankokoinen ja vaikutti hyvältä ja rakastavalta. Tarina oli vain niin kotoisan ja jotenkin viattoman tuntuinen. 2= Minunkin unelmani on joskus asua Amerikassa. Ja sen aion myös toteuttaa! 2=Koska pystyin kuvittelemaan itseni siihen aivan täysin. Mikä olisikaan parempaa kuin olla jossain isossa kaupungissa ja tehdä unelma työtä?!?! Toivoisin, että minulle kävisi juuri niin mutta haluaisin olla mielummin New Yorkissa =) 3=Itse haaveilen matkustamisesta, ja aion haaveeni myös toteuttaa. (Tosin elämään kuuluisi ehkä ennemminkin koira kuin ihmiskumppani, mikä vaikeuttaisi tietysti huomattavasti tilannetta.) Joskus oikeasti tuntuu, ettei elämäni voi olla Suomessa, vaan jossakin ihan muualla.</p>

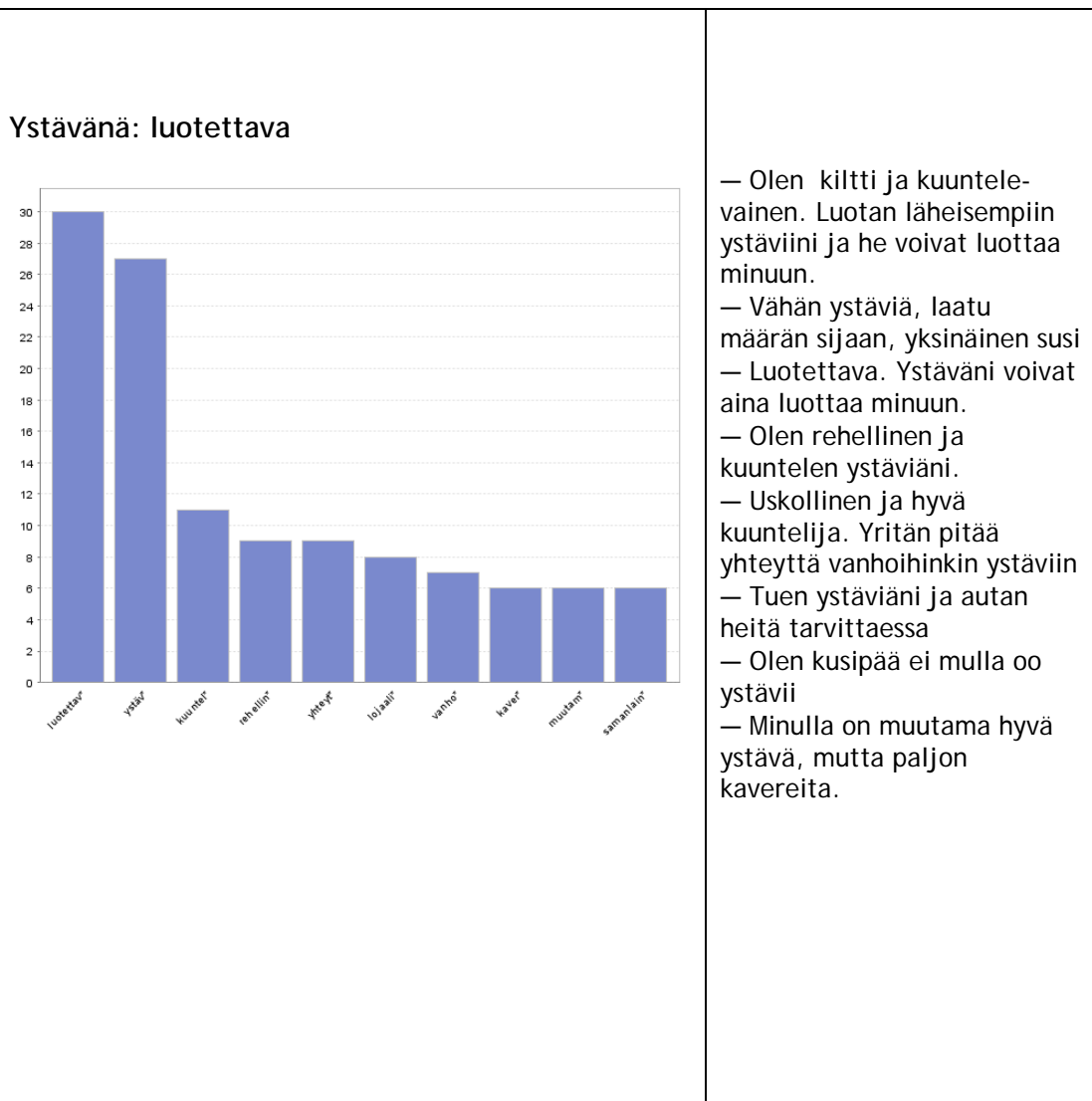
	<p>3=tarinan jatkoa on vaikea kirjoittaa kaikkiin. mutta vaikka tuohon en tiedä mitä oisin kirjottanut niin tarina oli silti mukavin. viimeinen kappale oli jtnkin koskettava. koko teksti oli paljon realistisempi kuin muut.</p> <p>4=Koska te luulette että saatte näillä gallupeillanne tehtyä virheettömän tilaston ihmisistä jolla voitte sitten lokeroida meitä lisää.</p> <p>4= Mielestäni nuorten tulevaisuuden mielikuvien, ennakkoluulojen ja nykyisen arvomaailman arvioiminen moisilla saduilla on hyödytöntä. On kylläkin totta, että nuorisossa on tulevaisuus, ja heidän arvonsa tulevat vaikuttamaan yhteiskunnassamme vähän ajan kuluttua, mutta tämä tutkimus ei silti välttämättä ole kovinkaan arvokas.</p> <p>Tutkimusmenetelminä olisi voinut käyttää aivan normaaleja kaavakkeita, joihin ruksitaan mieluisin vastaus. Ehkä tämä tutkimus ei tunnu tässä muodossaan niin pakottavalta ja viralliselta, kuin normaalisti, mutta sillä on omat rajansa. Esimerkiksi se ei huomioi sellaisia nuoria kuin minä, joilla on erittäin puutteellinen mielikuviutus ja tarinoiden keksiminen voi olla suorastaan tuskaista.</p> <p>4=Jokainen tarinoista loivat ahdistavan kuvan siitä, miten maailma olisi tyhjä paikka, kuin puolet siitä olisi puuttunut kokonaan. Roolit eivät olleet sellaisia, joita haluaisin seurata. Uuden käänteen tuleminen tuntui rikkovan kaiken.</p>										
 <table border="1"> <caption>Data for 18-20-year-olds pie chart</caption> <thead> <tr> <th>Color</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Blue</td> <td>57.1%</td> </tr> <tr> <td>Red</td> <td>21.4%</td> </tr> <tr> <td>Grey</td> <td>14.3%</td> </tr> <tr> <td>Green</td> <td>7.1%</td> </tr> </tbody> </table>	Color	Percentage	Blue	57.1%	Red	21.4%	Grey	14.3%	Green	7.1%	<p>18–20-vuotiaat:</p> <p>1=Jotain siihen suuntaan mistä itekkin pidän.</p> <p>1=Itsellenikin perhe ja ystävät ovat tärkeitä. Ne ovat arjen tuki ja turva. Elämässä pitää olla onnellinen pienistä asioista. Toki surullisia päiviäkin pitää olla ja onkin. Ne vain vahvistavat. Aina ei kaikki voi mennä hyvin.</p> <p>1=Sympaattinen</p> <p>2= Haaveilen itsekin urasta ulkomailla, sillä minulla on jatkuva kaukokaipuu.</p> <p>2=Olen itse ollut viime vuoden Jenkeissä vaihto-oppilaana, joten tarina kuulosti läheisimmältä, sillä haluaisin muuttaa sinne takaisin lukion jälkeen. En voisi missään nimessä kuvitella jääväni tänne Suomeen, sillä täällä pitäisi joko tietää heti tarkat opiskelusuunnitelmat tai mennä Alepan kassalle töihin. Paremmassa tapauksessa ehkä Stockalle. Kyllästyn helposti, joten uskon olevani ulkomailla..ainahan sieltä voi tulla takaisin, jos siltä tuntuu.</p> <p>3=Mieki haluaisin nukkua.</p> <p>4=Ykkösestä pidin, mutta haluaisin jäädä lasten kanssa kotiin vielä kun he ovat pieniä</p>
Color	Percentage										
Blue	57.1%										
Red	21.4%										
Grey	14.3%										
Green	7.1%										
 <table border="1"> <caption>Data for 21-24-year-olds pie chart</caption> <thead> <tr> <th>Color</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Blue</td> <td>50.0%</td> </tr> <tr> <td>Red</td> <td>33.3%</td> </tr> <tr> <td>Green</td> <td>16.7%</td> </tr> <tr> <td>Grey</td> <td>0.0%</td> </tr> </tbody> </table>	Color	Percentage	Blue	50.0%	Red	33.3%	Green	16.7%	Grey	0.0%	<p>21–24-vuotiaat:</p> <p>1=Tarina oli enemmän perhekeskeinen, minulle tärkeintä elämässä on perhe ja ystävät</p> <p>3=Mahdollisuus aloittaa uusi elämä, juuri sellainen kuin itse on halunnut.</p> <p>4=Ensimmäinen tarina vaikutti kaikkein realistisimmalta, mutta en ehkä kuvittele sellaistaakaan. Tahtoisin olla asiantuntija omalla erityisellä alallani, mutta myös laajasti sivistynyt. En välttämättä haaveile omakotitalosta ja ehkä yksi lapsi riittäisi. Tarvitsen laajan joukon mielenkiintoisia ystäviä, en kuitenkaan jatkuvaa juhlimista. Sinkkuus ei innosta, kunhan omaa aikaa riittää.</p>
Color	Percentage										
Blue	50.0%										
Red	33.3%										
Green	16.7%										
Grey	0.0%										

ELÄMÄNI ROOLIT

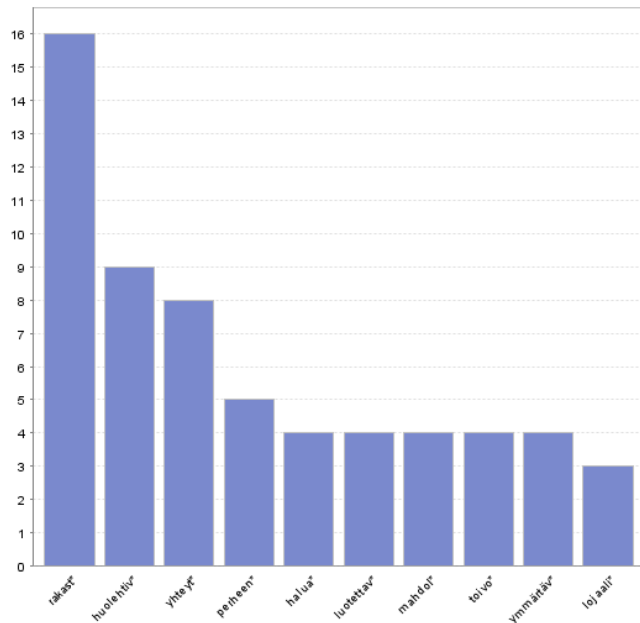
Jokaisella ihmisellä on elämässään monta roolia. Pyysimme nuoria ajattelemaan edelleen vuotta 2020 ja miettimään, minkälainen ihminen hän on erilaisissa elämänsä rooleissa.

Tehtävä: Ajattele edelleen vuotta 2020. Vastaa vielä lyhyesti, minkälainen olet seuraavissa elämäsi rooleissa:

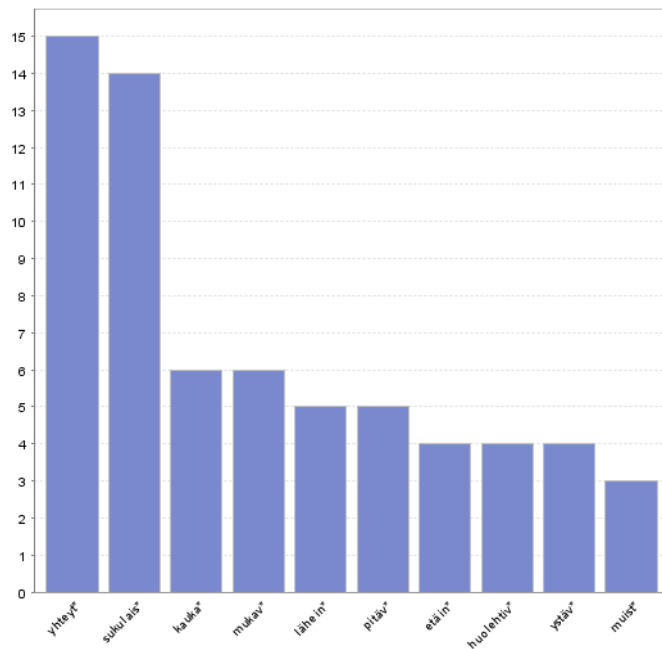

Perheenjäsenenä: rakastettu ja rakastava

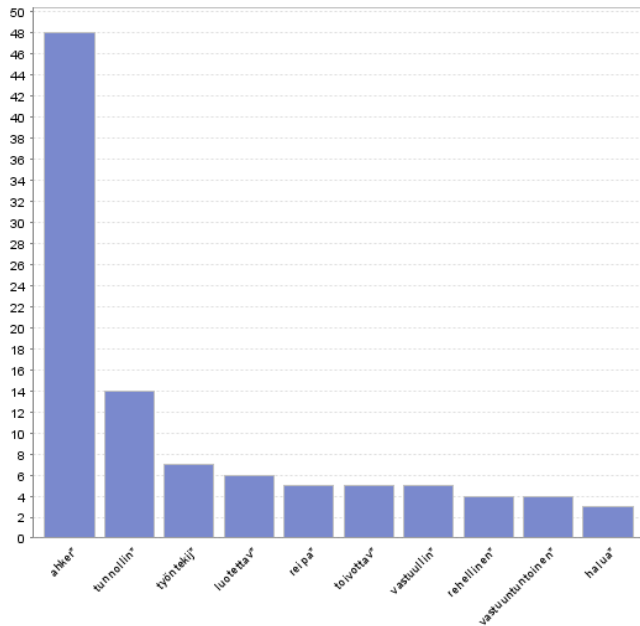
- Rakastettu
- Huolehtiva, rakastava, rakastettu
- Rakastava ja aina tavoitettavissa
- Rakastava
- Pidän yhteyttä ja käyn kylässä, rakastan.
- Lojaali, rehellinen ja rakastava
- Hultava, vapauttava, luottava, rakastava, tukeva,
- Rakastan perhettäni ja teen kaikkeni sen eteen
- Ymmärtävä ja joustava. Otan myös toiset huomioon.
- Kärsivällinen, myötätuntoinen, ymmärtäväinen, rakastava

Sukulaisena: yhteydenpitäjä

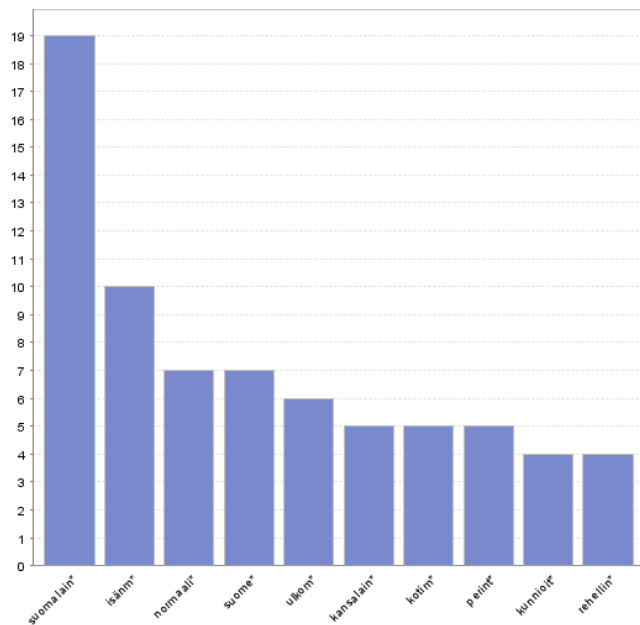
- Pidän yhteyttä ainakin isovanhempiini sekä toisiin serkkuihin (+heidän vanhempiinsa)
- Välittävä. Pidän yhteyttä sukulaisiini ja muistan heitä ainakin jouluna.
- Pidän sukulaisiini yhteyttä, mutta olen heistä riippumaton ja asun kaukana.
- Yhteyttä pitävä sekä hauska.
- Vastuuta välttelevä. En pidä paljoa yhteyttä, sillä en tule heidän kanssaan toimeen.
- En pidä kauheasti yhteyttä, joskus kesäisin vain.
- Koska minä olen pitänyt yhteyttä heihin niin silloin saattaa olla niin etten muista enään kaikkia
- Pidän tiiviisti yhteyttä sukulaisiini. Näemme useita kertoja vuodessa. Suku on perheeni.

Työntekijänä: ahkera

- Ahkera ja lojaali
- Ahkera ja hyvä työntekijä, joka kuitenkin osaa vetää rajan työn määrälle
- Ahkera, toivottavasti en kyllästynyt siihen mitä ikinä teenkään..
- Pätevä ja ahkera
- Ahkera, fiksu ja filmaattinen.
- Olen ahkera työntekijä, sillä haluan tuoda korteni kekoon perheessä.
- Ahkera ja kunnollinen. Sopivasti kunnianhimoinen.
- Ahkera, rento
- Olen ahkera, urasuuntautunut ja kunnianhimoinen. Yritän silti tasapainoilla perheen ja uran välillä.

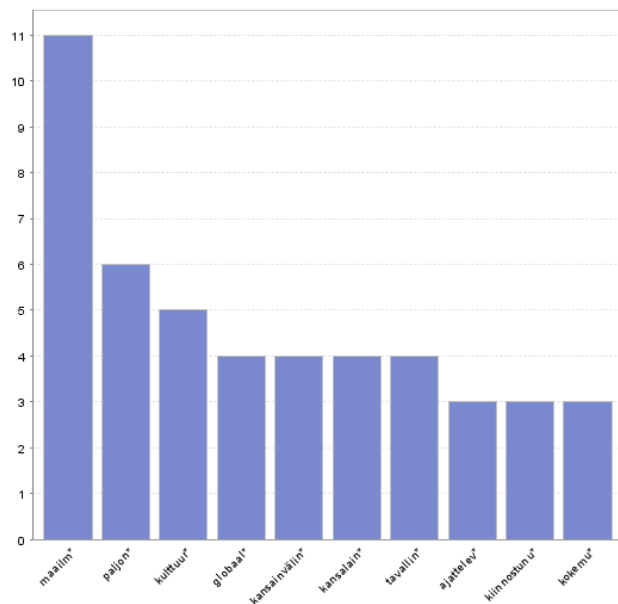
Suomen kansalaisena: ylpeä kotimaastaan

- Ylpeä kotimaastani, mutta en ehkä kovin tyypillinen suomalainen. toisaalta mikä on tyypillinen suom.?
- Aina suomalainen juuriltani.
- Ylistän suomalaisuutta ja olen suomalainen ulkomailla asuessani.
- En ole suomalainen enkä tule ikinä olemaan !
- Asiallinen, perus suomalainen
- En tunne olevani suomalainen. Olen ylpeä kotimaastani, jos emme ole tuhonneet kaikkea luontoa.
- Äänestän ja jee sillai.
- Noudatan lakia, mut siihen se isänmaallisuus jääkin.
- Isänmaallinen, luonnon ystävä, sitoutunut

Maailman kansalaisena: avarakatseinen maailmanmatkaaja

- Maailmanmatkaaja
- Mukanakulia. Hyväksyn globalisaation mutten ole välttämättä luomassa kansainvälisempää maailmaa.
- Maailmaa nähnyt, kiinnostunut muusta maailmasta.
- Minulla on useita koteja maailmassa. En pysy paikoillani. Olen nähnyt ja kokenut paljon.
- Tunnen olevani monikulttuurinen ja haluan olla osa maailman menoa.
- Osa yhtä maailmaa, hei.
- En asu maailmassa
- Suomalainen, joka ei välitä maailman menoista
- Maailmankansalainen
- Tuntee joka maailman kolkan ja nurkan matkustelee paljon ja on rikas ja osaa kielii : D
- Olen globaali kansalainen, joka tuntee maailmamme hyvin ja matkustaa paljon.

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA AJATUKSIA

”Sellainen perussuomalainen unelma”

Elämä on hallinnassa; perhe perustettu ja parisuhde vakiintunut. Näin valtaosa Nuorten tulevaisuuskuivat-tutkimukseen osallistuneista näkee oman tulevaisuutensa 13 vuoden päästä. Raha ja maine ei vastaajia tee onnellisiksi, vaan onni löytyy läheisistä ihmissuhteista. Siteet omiin vanhempiin ja omaan perheeseen koetaan yllättävänkin kiinteiksi. Piirre näkyi sekä omissa tarinoissa että jatkotarinoissa ja oman roolin määrittämisessä.

Nuorten vastauksissa kuvastuu vahvana kiinteiden sosiaalisten suhteiden ja sitoutumisen kaipuu. Liekö puhe siitä, mistä puute? Nyky-yhteiskunta on lyhytjäteinen ja epävarma. Mihinkään ei ennätetä sitoutua kunnolla, kun parempaa on jo tarjolla kulman takana. Tarinoissa bailausroolin ottaneet kokivat perinteisten sosiaalisten suhteittensa rapautumisesta huonoa omaatuntoa.

Ystävinä nuoret halusivat olla luotettavia ja perheenjäseninä rakastettuja ja vastuunsa tuntevia. Ajatukseksi nousee ennemminkin illuusio hyvästä elämästä tässä ja nyt kuin vuonna 2020. Tämä kertoo, kuinka vaikeaa on ajatella tulevaisuutta yli 10 vuoden päähän.

Sukupuoliroolit näkyvät nuorten vastauksissa selkeästi. Mies on yleensä se, joka saa houkuttelevan työtarjoituksen ulkomailta, ei vaimo. Myös mielikuvat työelämästä ovat perinteisiä, jopa vanhanaikaisia. Työnantaja voi irtisanoa tai alentaa palkkaa yksipuolisesti. Työntekijänä nuoret näkivät itsensä ahkerina ja lojaleina.

Ammattijakauma oli kahtalainen. Itse kirjoitetuissa tarinoissa parturi-kampaajan ammatti oli yleisin. Jatkotarinoissa median vaikutus näkyi, ja ammattikuvissa oli median ja mainonnan tekijöitä. ”Taviksesta tähdeksi” -ajattelu nousi esiin varsinkin teini-ikäisillä: tuntemattomasta teinistä tulee isona luovan ammatin harjoittaja ja kuuluisakin.

Yrittäminen on harvalle vaihtoehto. Näiden vastausten mukaan yrittäjien määrää ei voidakaan kasvattaa rikastumisen mahdollisuuteen viittaamalla. Ehkä meidän pitäisi miettiä yrittämisen motivaattorit uudelleen. Kenties hyvän tekeminen houkuttaisi nuoria yrittäjiksi rahan tekemiseen vetoamisen sijasta.

Nuoret mieltävät Suomen turvalliseksi lintukodoksi, joka tarjoaa mahdollisuuden hyvään ja onnelliseen elämään. Ura ja menestys kiinnostaa tarinoissa harvoja, mutta jos, niin menestys luodaan ulkomailla, useimmiten Yhdysvalloissa. Uusissa työtarjouksissa pohdinta uran ja perheen oli yleistä. Näiden kahden yhteensovittaminen koetaan erittäin vaikeaksi, jopa mahdottomaksi.

Nuorilla ei ole kovaa poltetta maailman muuttamiseen. Suuria muutoksia ei haluta tehdä itse ja jos elämään tulee yllättävä muutos, sen aiheuttaa ulkopuolinen syy. Suurimmiksi uhiksi nuoret kokevat työpaikan menetyksen tai vakavan sairauden. Sodan, erityisesti Venäjän uhka, näkyi poikien vastauksissa. Terrorismia ei sen sijaan pelätä.

On hyvä muistaa, että varsinkin vaiheessa 2 (tarinan jatkaminen) nuoret eivät välttämättä kirjoittaneet omista tulevaisuuden toiveistaan, vaan miettivät tapauksessa esitetyn henkilön näkökulmasta. Näin ensimmäiseen "Onni on turvallisuutta" -tarinaan oli helpompi samaistua, sillä siinä oli valtaosalle vastaajista eniten tuttuja aineksia. Perinteisiä ja tuttuja ratkaisuja on helpompi hyödyntää kuin keksiä jotain aivan uutta.

ASiantuntijakommentit

Pyysimme neljää asiantuntijaa kommentoimaan lyhyesti tutkimuksen tuloksia. Seuraavassa heidän lyhyet kommenttinsa.

RAJA-AIDAT KAATUNEET MAIDEN JA KIELTEN VÄLILLÄ

Tulokset olivat ainakin näin toisen nuoren näkökulmasta hyvin yllätyksettömiä. Oman intuitioni ja havainnointieni mukaan tulokset kuvastavat nuorten arvomaailmaa erittäin hyvin.

Eryteisesti kansainvälisyys näkyy tutkimuksessa selkeästi osalla nuorista. Kaupungeissa asuu nuoria suomalaisia, jotka saattavat kokea identiteetiltään itsensä selkeästi enemmän eurooppalaisiksi kuin suomalaisiksi.

Euroopan yhdentyminen on varmasti yksi syy: liikkuvuus rajojen läpi ei ole enää kynnys, mutta erityisesti myös internetin jokapäiväisyys nuorille madaltaa huomattavasti valtioiden rajoja. Tämän perusteella ulkomaille töihin meneminen näin esimerkiksi koetaan varmasti helpohkoksi.

Nykynuorten parantunut kielitaito on myös osaltaan madaltamassa raja-aitoja. Monet nuoret pitävät yhteyttä tuttuihinsa ulkomailla internetin palvelujen, kuten Messengerin, Facebookin, keskusteluforumien tai Skypein kautta. Internetissä uusiin ihmisiin tutustuminen ei myöskään enää rajoitu valtion rajoihin tai kieleen, vaan kontakteja on mahdollista luoda ympäri maailman.

Onneksi nykyisen kvartaalitalouden ja kiireen keskellä nuorten arvoista paistaa edelleen selkeästi läpi toisista välittäminen ja rakkaus.

Nuoret kokevat yksilöllisyyden tarvetta, Suomi ei enää riitä, kun on (ehkä mediankin vaikutuksen myötä) nähnyt mielenkiintoisampiakin paikkoja. Suomi saatetaan kokea tylsäksi, vaikkakin ruoho saattaa vaikuttaa vain vihreältä aidan toiselta puolelta.

Niklas Huotari
puheenjohtaja
Suomen Lukiolaisten Liitto

NUORISON KONSERVATIIVISUUS YLLÄTTÄÄ

On mukava huomata, että nuoriso on onneksi aika vapaa kyynisyydestä. Sinänsä aika yllätyksettömät tulokset muistuttavat meitä aikuisia siitä, että suurimmalla osalla nuoristamme asiat ovat aikalailta hyvin. Se tahtoo usein unohtua nuorten parissa työskenteleviltäkin.

Edelleen Suomessa on vallalla vanhat hyväksihavaitut arvot, lähimmäisenrakkaus ja ahkeruus. Nuoriso on yllättävänkin konservatiivista – tuokohan se turvallisuutta?

Paitsi sukupuolirooleista, myös työelämästä nuorilla on vanhanaikainen kuva. Tässä voisi vanhemmilla olla peiliin katsomisen paikka. Minkälaisen viestin annamme lapsillemme esimerkiksi omasta työstämme?

Vaikka raportin johtopäätökset antavatkin varsin valoisan kuvan nuortemme tulevaisuuden odotuksista, kyynisellä aikuisella tulee mieleen, edustiko kyselyyn osallistunut ryhmä riittävän laajasti nuorisoamme? Mielenkiintoinen raportti kaiken kaikkiaan.

Jukka Oksa
sivistystoimenjohtaja
Urjalan kunta

HUOMINEN TEHDÄÄN TÄNÄÄN

Raportin saatesanoissa mainitaan, että tulevaisuutta on mahdollista peilata nykyisyyden tai lähimenneisyyden kautta. Mitä nuoret ajattelivat 13 vuotta sitten vuonna 1994 tulevasta eli tästä päivästä? Raportissa pohditaan, mitä vuoden 2007 nuoret ajattelevat maailmasta 13 vuoden päästä siis vuonna 2020? Miten lyhyttä aikaväliä tarkastelemmekaan ja miten suuret ovat olleet yhteiskunnalliset muutokset tuona aikana!

Tämän päivän kolmikymppiset elivät nuoruuttaan 1990-luvun alussa maan kärsiessä vielä lamavuosien rankinta aikaa. Pankkitoiminta vapautui. Kouluissa pakkolomautettiin opettajia ja nuoret joutuivat opiskelemaan luokissa keskenään tai yksi opettaja hoiti useamman luokan opetusta yhtäaikaan. Suomi liittyi Euroopan unionin jäseneksi 1995. Nokian kasvu alkoi vauhdittaa talouden elpymistä. Koulujen kansainvälistyminen käynnistyi, alkoivat Comenius ja Leonardo- hankkeet eri puolilla maata. Talous alkoi elpyä ja samalla vuosituhannen vaihteessa myös koulujen taloudellinen tilanne elpyi.

Tämän päivän nuoret tutkimuksen tarinoissa kertovat niiden ihmisten elämästä, joiden keskellä he elävät ja jotka he tuntevat. Tarinat kertovat, että elämme jälleen yhteiskunnan suurten muutosten aikaa. Ihmisten välinen taloudellinen hyvinvointi on aiemmasta edelleen jakaantuneempaa. Uutinen ei ole enää satojen metrien leipäjonot. Uutinen on ilmastonmuutokset ja terrorismi. Olemme jo tottuneet uutisiin, joissa yritysten toimitusjohtajat saavat kymmenien miljoonien optioita. Koulujen taloudellinen tilanne ei ole palannut vuosituhannen vaihteen tilanteeseen.

Vuonna 1994 kouluissa ei toiminut avustajia, kuraattoreita, koulupsykologeja tai oppilaita ei opetettu pienryhmissä, joustoryhmissä ja erityisopetuksen ryhmissä. Oppilaille ei tehty henkilökohtaisia opetussuunnitelmia eli HOJKS, heitä ei diagnosoitu ADHD ym luokituksiin. Mitä olisivat nuoret samanlaisessa tutkimuksessa vuonna 1994 kirjoittaneet ja ennustaneet tästä päivästä?

Nuorten ajatukset tulevasta elämästään ovat yllättävän positiivisia. Heillä on huoli muutoksista, kuten työn menetys tai lähimmäisten sairastuminen. Tarinoissaan he peilaavat tätä päivää. Meidän aikuisten on hyvä tiedostaa aikuisten oma vastuu, yhteinen vastuu ja yhteiskunnan vastuu. Meidän on luotava nuorille oman yrittämisen edellytykset ja luoda heille uskoa omiin mahdollisuuksiin omassa elämässä..

”Huominen tehdään tänään.”

Maarit Rossi
rehtori
Kirkkoharjun koulu
Kirkkonummi

NUORISOLLE ON LUONTEVAA OLLA "ONLINE"

Yllättävää tuloksissa oli se, että raportin antama kuva nuorista on varsin perinteinen ja oli vaikea löytää varsinaisesta nuorison kapinaa tai haastetta nyky-yhteiskunnalle. Asia voinee selittyä osin sillä, että hyvinvointi ja elämisen laatu Suomessa koetaan hyväksi ja siinä mielessä ei koeta olevan juuri valittamista. Useissa tilanteissa oman työurani aikana, olen havainnut sen, että nuoret voivat olla hyvinkin konservatiivisia ajattelussaan ja mielipiteissään.

Nuorten kommentteissa korostuvat ihmissuhteisiin ja tunteisiin liittyvät asiat, joka on mielestäni tyypillistä nuorisolle. Se, että eri ikäryhmien vastaukset eivät juuri eroa toisistaan, tuntuu minusta hivenen vieraalta, koska peruskouluikäisen ja yliopistoikäisten ihmisten näkemyksissä olettaisi näkyvän jonkinmoinen elämäkokemuksen tuoma ero.

Tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden valinta/valikoituminen on perusteltu melko pintapuolisesti. Voisiko olla niin, että esimerkiksi opinto-ohjaajat ovat valinneet tai he ovat saaneet suostuteltua tutkimukseen mukaan sellaisia nuoria, jotka ovat asenteiltaan ja valmiuksiltaan henkilöitä, jotka kokevat tutkimuksen kaltaisen asian mielekkäänä. Voisin kuvitella, että kirjallisesti suuntautuneille oppilaille, jotka todennäköisesti muutoinkin suhtautuvat positiivisesti kouluun ja yhteiskuntaan, kynnys osallistua tähän tutkimukseen, on matalampi kuin syrjäytymisvaarassa olevalla, potentiaalisella koulupudokkaalla.

Tulosten tietynlainen ristiriidattomuus antaa minusta pienen signaalin tähän suuntaan. Toisaalta, kuten tutkimuksen alussa siteerattu nuorten luokittelua kommentoinut nuori kirjoitti, on entistä vaikeampaa luoda kuvaa keskivertonuoresta, koska nuorisoksi nimetty ryhmä ihmisiä edustaa yhä yksilöllisempiä nuoria kansalaisia ja siksi niputtaminen ei oikein tässäkään asiassa ole mahdollista. Missä määrin tutkimuksen kysymykset ja kysymyksenasettelu vaikuttivat siihen, että tulokset olivat ennako-odotuksia yhtenäisemmät, jää selitystä vaille.

Toteamus median keskeisestä roolissa nykynuorison elämässä on oman näkemykseni mukainen. Useampi mediatutkija on todennut nykynuorille olevan tyypillistä, että he haluavat näyttää itseään julkisesti, ilmaista itseään julkisesti sekä pitävät tärkeänä oman viestinsä saamista julkisuuteen.

Internet on mielestäni keskeisin nuorison viestintäareena tällä hetkellä, sillä nimenomaan nuoret kokevat erilaisten verkkoalustojen käytön hyvin luontevaksi osaksi kommunikointiaan. Nuorten maailmassa julkisuus on itsestään selvää ja tyypillistä on myös, että nuoriso ei juuri mieti mitä julkisuudesta voi seurata. Nuoriso on omaksunut hyvin "Online" -julkisuustilan ja nykynuorisolle olisi luontaista hyödyntää median kommunikatiivista luonnetta myös yhteiskunnallisiin toimintoihin.

Median ja tietoverkkojen globaalista luonteesta johtuen ei ole yllättävää, että varsin moni nuorista pitää kansainvälistä työuraa hyvin mahdollisena, suorastaan luonnollisena asiana.

Pekka Luoma
rehtori
Koillis-Helsingin lukio

LIITE: 10 ERILAISTA TARINAA

1. MINÄ VUONNA 2020

Tänään minulla on vapaata. Minun pitää viedä lapseni päiväkotiin. Sitten tulen kotiin ja siivoan. Laitan ruokaa ja menen käymään perheeni luona. Autan sisaruksiani siivoamaan heidän kotia. Sitten haen lapseni päiväkodista. Seuraavana päivänä minulla onkin työ. Vien lapseni päiväkotiin ja käyn töissä. Olen töissä sairaalassa ja autan ihmisiä siellä. Oikeastaan teen työtä.

Asun perheeni kanssa kerrostalossa. Asun kolmio tyyppisessä huoneistossa. Olen mennyt naimisiin ja minulla on yksi lapsi. Isäni on ulkomailla ja äitini on kuollut ehkä. Sisarukseni asuvat aivan lähellä minua, joka on tietysti tosi hyvä asia. Saan heiltä tukea ja he minulta.

13 vuotta sitten asuin äidin luona. Silloin oli todella rankkaa. Äitini oli todella pahassa kunnossa. Hän oli kuolemaisillaan. Nyt olen unohtanut vähän surujani. Yritän keskittyä nykyiseen elämään. Kuitenkin välillä äitini muistuu mieleen.

Olisin halunnut auttaa äitiäni parantumaan, mutta taisin olla myöhässä. Siihen aikaan piti lukea kolme vuotta, jotta saa jonkun ammatin.

Toivon tai unelmoin omakotitalosta, jossa olisi oma puutarha. Haluan kasvattaa puutarhassa kukkia ja erilaisia kasveja.

E.I

2. (MINUN MIELENI)

Tänään töihin taas samallailla kuin melkein joka päivä paitsi sunnuntaina. Olen ravintolassa töissä apukokkina. Työt alkavat kolmen aikoihin päivällä ja loppuvat kymmenen aikaan ilalla. Ei pöllömpi paikka tehdä töitä kun on vain 7 tuntinen työ ja saa tehdä juuri sitä mitä haluaa.

Asun vielä yksin pienessä asunnossa jossa yleensä vain nukun tai jos en ole kaupungilla niin oleilen kotona. Vanhemmat asuvat Tampereella ja voivat hyvin. Veli asuu ulkomailla.

13 vuotta sitten vielä haaveilin kokin ammatista mutta nyt jo teen sitä hommaa. Onnelliseksi minut tekee se että saan tehdä juuri sitä hommaa josta pidän.

Perhe, asunto ja työ on aika tärkeä, sillä työllähän minä oikeastaan elänkin. Luopumaan en oikeastaan pysty mistään paitsi jos olen säästänyt rahaa niin työpaikasta pystyisin luopumaan, koska aika varmasti saisin töitä jostain, koska olen sen verran hyvä kokki.

Lähteä kiertämään maailmaa ja nähdä paikkoja mistä en ikinä ole kuullutkaan tai nähnyt niitä paikkoja.

Qwetry

3. MUN ELÄMÄ VUONNA 2020

Olen jo opintoni opiskellut ja olen suuren kosmetiikka firman pääjohtaja mutta en tarkota sitä sillä että en tekisi yhtään mitään. Kyllä minulla alaisia on mutta eivät he ole mitään orjia. Olen kahden lapsen äiti. Vanhin lapseni Alexsandro on kuin isänsä ja pari vuotta nuorempi tyttäreni Honey on vasta niin vauva että en osaa sanoa kumman näköinen hän on enemmän. Päivästä on tulossa hyvä minun on pakko mennä töihin joten jätän Honeyn äitini hoiviin pariiksi tunniksi. Asumme noin 7 km päästä New Yorkista. Isäni kuoli noin 6 vuotta sitten suuree stressiin ja 7 vuotta vanhempi veljeni hoitaa isän firmaa kun omaa poikaansa. Veljeni ei ole naimisissa eikä hänellä ole lapsia. Hän tulee joka joulukuulle syömään jouluaaterian koska äiti on niin vanha jo että ei jaksa tehdä mitään.

Haluaisin hienon auton jolla ajella sit lujaa

agture

4. MUN ELÄMÄ

Olen töissä ja minulla on oma firma ja meen määrään sinne porukkaa, että tehkää kunnol töitä niin kun mää niin teistäki tulee jotaki. Sit lähenki töistä jo puolilta päivin ja meen pelaa golffii VIP klubille ja juon parit bisset ja sen jälkeen lähen baariin, kun on perjantai-ilta ja tarjoon kaikille juomat.

Asun omakoti talos ja kaikki kamat lattialla. Vanhemmat on kuolleet ja ei oo perhettä, ku pitää paiskii duunii, niin ei oo aikaa semmotteelle.

Kaikki on samanlaista melkeen paitsi, että mulla on melkeen isompi parta ku joulupukilla. Ja ulkomaailmas aika paljon ilmassa savuu ku tehtaita on niin paljon.

Mistään en oo valmis luopumaan en ikinä, mutta tärkeitä asioita on vaan se, että ei mee firma konkkaan.

Omistaisin oman saaren ja lokoilisin palmun alla.

Lehtiss

5. MY FUTURE AT THE STATES

Herään kauniiseen syysaamuun, kävelen haukotellen ja venytellen ikkunan ääreen ja näen pikku poikien hyppivän juuri haravoidussa lehtikasassa, kohta se on taas entinen. Vasta puoleisesta talosta tulee ihana tuoksu, kun naapurin tati leipoo piirasta.

Käyn peseytymässä ja valmistautumassa. Valmistan aamupalan kolmelle aamuradion soidessa, ja menen herättämään 6 vuotiaan poikani ja mieheni aamupalalle.

Vien ensiksi poikani päiväkotiin ja jatkan siitä sitten töihin. Saavun kotiin noin kuuden aikaan ja pääsen suoraan valmiiseen ruokapöytään, iso ja pikku mieheni ovat loistavia kokkeja.

Illalla menen kavereideni kanssa leffaan katsomaan uutuuutta ja sitten iltakahville keskustelemaan siitä ja lopulta kotiin.

Asun omakotitalossa pienessä lähiössä muutaman kilometrin päässä San Franciscosta, noin 100 metrin päässä sijaitsee paikan keskus kauppoineen ja surffirantoinen. Taloni on juuri sopiva kolmelle ei liian iso eikä pieni. Sisustuksessa on ollut ammattilaisen käsi mukana ja se on kotoisa.

Mieheni on mukava ja söpön komea mies joka tekee työtä musiikin parissa niin kuin minäkin.

Ja 6-vuotias poikani taas on sellainen kuin tämän ikäiset yleensä, sotii vesipyssyillä pihalla ja sotkee kaikki paikat, semmoinen höpönassu, mutta muuten käyttäytyy kiltisti. Vanhempani asuvat Suomessa, mutta tulevat silloin tällöin käymään ja olen heihin e-mailin kautta yhteydessä. Anoppini kanssa minulla on hyvät välit.

Elämä oli vähän sekaisin 13 vuotta sitten. Oli paljon tehtävää ja vaikka olisi ollut aikaa ei saanut mitään aikaiseksi, tietokone oli kaikki kaikessa, ilman ei olisi tullut toimeen. Olin poikaystävän puutteessa ja nyt minulla on semmoinen tai mies oikeastaan, onhan se erilaista. Haaveita oli paljon ja nyt ei tarvitse siitä murehtia, että mitä tekee isona, kun on elämä valmiina. Elämä Suomessa oli hyvin erilaista kuin täällä Amerikassa.

Haluaisin vielä olla yhteydessä nuoruuden ystäviini, ja tutustua paremmin niihin ihastuksiin, joita minulla on ollut. Olin nuorena niin ujo, etten uskaltanut mennä puhumaan heille. Ja nämä kulkivat sellaisissa porukoissa, mihin minä en kuulunut, niinkuin mennään dokaa ens viikonloppuna kaivariin, ja poltetaan monta askia päivässä.

Suomen kotimaana pystyin jättämään taakseni. Tajusin nuorena vaihto-oppilaana ollessani, että Amerikka on hyvä paikka asua. Jotenpa jäin tänne.

Olen tyytyväinen tähän elämään, enkä toivo muuta. Jos jotain pitää sanoa, haluaisin vanhempieni muuttavan tänne ja matkustaa ympäri maailman.

Meredith

6. VUONNA 2020

Työtä, työtä ja työtä. Kaikki päivät ovat samanlaisia. Mutta se ei haittaa. Olen Nokian toimitusjohtaja. Tällä hetkellä lähinnä käskytän muita.

Asun suuressa, mutta tyhjässä talossa. Asun yksin.

Pasis

7. MINÄ 2020

Herään keitän kahvin käyn suihkussa. Menen töihin varmaan johonki toimistoon josta saa hyvää palkkaa.. työn jälkeen menen joogan ensimmäiselle tunnille. Jännittää. Käyn vielä joogan jälkeen toimistolla koska olin unohtanut kotiavaimet töihin. Menen kaupan kautta kotiin ja teen ruokaa, syön, katson televisiota ja menen nukkumaan.

Asun Helsingin kampissa vuokra-asunnossa. Neliöitä on noin 50. Asun poikaystäväni kanssa. Kotini on sisustettu kauniisti ja modernisti. Äitini ja isäni asuvat tämän hetkisessä kodissani (lapsuuden kodissa). Sanon työssä olevalle kollegalleni huomenta.

Asun yksin, vastuu on minulla. Itsenäistyn.. 13 vuotta sitten asuin vanhemmillani sain ilmasen ruuan ja vaatteet. Nyt minun pitää itse maksaa kaikesta omalla rahalla. Olen onnellinen palkkapäivänäni ja olen onnellinen siitä että olen terve.

minna

8. TARINANI 2020-VUONNA

Huoooh! Kello on 12.30 ja aivot lyövät tyhjää, sillä eilinen biletys meni aika myöhään. Taas töistä myöhässä. Työskentelen ydinvoimalan turvallisuustarkastajana sektorilla 7-G, Puhelin soi ja pomo sanoo: "saat potkut!". D'oh! Tätä on elämäni, taas yksi päivä hakemassa vanhaa työtäni takas.

Asun jakomäellä yksiössä ja vuokran emäntä on oikea piikki lihassa, ehkä siksi etten maksa vuokraani. Asunto on hyvin yksinkertainen, 1 huone + yksi keittiö. Vessaa minulla ei ole sillä kun en maksanut vesi laskuani, he ulosmittasivat vessan pönttöni ja kylpyhuoneeni. Nykyään siellä taitaa olla venäläinen mafia, koska ihmisiä ramppaa omilla avaimillaan kylppäriin ja takas. Vanhempani soittavat minulle päivittäin joka kolmas tunti. He ehkä soittaisivat hieman vähemmän jos he ymmärtäisivät etten saa tyttöystävää kolmen tunnin sisällä (heillä on 3 tunnin dementia).

Olipa helppoa elämää silloin 13 vuotta sitten, huoletonta, ei tartenut maksaa mitään (vaikken maksakaan vielä), joku huolehti, katosi perääsi, maksoi ruokasi, pesi vatteesi ja kiakkea muuta kivaa. Toisin kun nykyajan radikaalisuus; ei pesukonetta, rahaa, ruokaa, isoa asuntoa, ystäviä, TV:tä tai mitään mikä helpottaisi elämää.

9. MINUN TULEVA ELÄMÄ

On syyskuun 12 päivä herään Saksassa ja olen siellä töissä kampaajana, herään yleensä 6.30 että kerkeäisin töihin. Minä olen tosi kallis kampaaja ja teen ihania kampauksia ja teen vaan rikkaille ja laulajille ja eniten mun luona käy saksalainen laulaja jam sen nimi on bill kaulitz ja tom kaulitz ne käy mun luona tekemässä kampauksija eniten ja ne ovat aina mun parhaita asiakkaani. Ja sitten kuukauden kuluttua minä menen naimisiin, mutta valitettavasti en kerro tai en pysty kertomaan kenen kaa, mutta ne ihmiset jotka tietävät kuka noi pojat ovat niin varmaan arvaavat kenen kaa ja miks. Minä todella paljon haluan että tämä tarina olisi todellakin totta ja se tapahtuisi munkaa haluan että tämä tarina olisi totta haluan että tämä tarina olisi todellakin totta:

MINÄ ASUN MUNCHENISSA JA SIELLÄ OLEN TÖISSÄ KAMPAAJANA, SE ON MELKO PIENI KAUPUNKI JA TODELLA RAUHALLINEN KAUPUNKI, ASUN VIELÄ VANHEMPIEN KANSSA MUTTA, EN MINÄ ASU NIIDEN TALOSSA VAI NE ASUU MUN TALOSSA MISSÄ ASUU MUN KOIRA JA MUN AVIOMIES. MEILLÄ ON TODELLA RIKASTALO JA MEILLÄ ON VAIKKA MITÄ MEILLÄ ON TOSI PALJON KESÄMÖKKEJÄ ERI PUOLILLA MAATA MUTTA NE OVAT YLEENSÄ VAIN, MISSÄ ON AINA LÄMMIN. JOS TAPAA JONKUN UNELMIEN MIEHEN TAI POJAN NIIN ENSIMMÄISET SANANA OVAT ON KIVA TUTUSTUA MUTTA OLEN VARATTU SORRY KOSKA MULLA ON ON UNELMIEN MIES JA SE RIITTÄ MULLE SE RAKASTAA MUA JA MINÄ SITÄ.

MULLA ON LAPSIA JA MYÖSKIN RAKASTAVA MIES JOKA VOI AINA AUTTAA MINUA JA MINÄ SITÄ

Norssilainen

10. JOS SE VAIN OLISI TOTTA

Herään auringonvaloon ja mietin, että kohta täytyy lähteä töihin. Väsyttää vähän mutta nautin työstäni asianajajana. Päivästä on tulossa pitkä, taas kerran. Illalla ajattelin käydä kuntosalilla.

Asun omakotitalossa Helsingissä yhdessä avomieheni kanssa. Kotini on iso ja valoisa. Rakastan sitä. Perheeseen kuuluu avomies. Lapsia ei vielä ole, koska haluan keskittyä uraani. Hankimme niitä, kun olemme valmiita. Äitini asuu vielä Kuusamossa ja käyn hänen luonaan melkein joka loma. Isäni on muuttanut perheensä kanssa Ouluun ja heitä näen harvemmin. Aamulla tapaan ensimmäisenä avomieheni keittiössä. Hän on herännyt minua aikaisemmin ja käynyt jo lenkillä. Sanon hänelle "huomenta". Hän omistaa kuntosalin.

Elämä tuntuu nyt paljon paremmalta. Nuorempana olin epävarma, mutta en enää. Työni on tyydyttävää ja vapaa-ajat vietän mieheni kanssa.

Mieheni ja työni ovat minulle tärkeimpiä asioita elämässäni. Myös ystävillä on suuri osa elämässäni. Kunpa kaikki säilyisi tällä tavalla. En ole vielä valmis luopumaan mistään.

Haluaisin toteuttaa maailmanympärimatkan. Olen miettinyt sitä paljon ja joskus vielä teen sen!Olisi kivaa tutustua eri maihin ja vain nauttia siitä, missä on.

heart

NUORTEN TULEVAISUUSKUVAT

Lisätietoja

Eija Seppänen
Fountain Park Oy
Puh. 010 424 3012
eija.seppanen@fountainpark.com

Timo Hämäläinen
Sitra
Puh. (09) 6189 9552
timo.hamalainen@sitra.fi

Eija Ahola
Tekes
Puh. 010 60 55806
eija.ahola@tekes.fi

